

लोकसेवा आयोगद्वारा बि.स. २०६२ साल देखि बि.स. २०७८ सालसम्म रा. प. प्रथम सहसचिव (४५ थान) र रा.प. दितीय उपसचिव (४७ थान) प्राविधिक पदको लागि संचालन भएको लिखित परिक्षाको प्रश्नपत्रहरु राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७८/११/२९ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको संबिधानले शक्ति सन्तुलन र शक्ति पृथकीकरणको सिद्धान्तलाई कसरी आत्मसात गरेको छ? छोटो विवेचना गर्नुहोस् । ५
२. कर्मचारी प्रशासनको बिकल्प भन्ना ले जनाउछ ? कर्मचारी प्रशासन सम्बन्धि नविनतम अवधारणाका आधारमा आफ्नो भनाई पुष्टि गर्नुहोस् । ५
३. सार्वजनिक व्यवस्थापनका क्षेत्रमा आएका नविन अवधारणालाई नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा अवलम्बन गर्न के कस्तो व्यवस्था गर्नु उपयुक्त हुन्छ ? विवेचना गर्नुहोस् । ५
४. उत्प्रेरणा विहिनको व्यवस्थापन प्रायःमृत सरह हुन्छ भन्ने भनाइलाई पुष्टि गर्दै सक्षिप्त विवेचना गर्नुहोस् । ५
५. आवधिक योजनाहरु तर्जुमामा राष्ट्रिय योजना आयोगको भूमिका परिणाम मुखी र प्रभावकारी बनाउन योजना आयोग र क्षेत्रगत मन्त्रालयहरुका काम कसरी समन्वयात्मक रुपमा अगाडी लैजान सकिन्छ ? विद्यमान प्रणालीका कमजोरीको आधारमा पुष्टि गर्नुहोस् । ५
६. गरिवी निवारणका लागि नेपालले अवलम्बन गरेका प्रयासहरु बारे उल्लेख गर्दै गरिवी निवारणका कार्यक्रमहरु बीच समन्वय ल्याउन के कस्तो संस्थागत व्यवस्था आवश्यक हुन्छ ? लेख्नुहोस् । ५
७. मुलुकको विकासमा सरकारका अतिरिक्त निजीक्षेत्र, गैरसरकारी संस्था र विकासका साझेदार (Development Partners) को भूमिका पनि महत्वपूर्ण हुन्छ । यस्ता गैरसरकारी निकाय (Non State Actors) सहकार्यबाट अन्तरसम्बन्धलाई मजबुत बनाई विकासको गतिलाई तीव्रता दिन के कस्ता उपायहरु अपनाउन सकिन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. कानूनी राज्य भन्नाले के बुझिन्छ ? यसका मान्यताहरु लाई नेपालको संविधानले कुन कुन रुपमा स्वीकार गरेको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५

९. समानुपातिक प्रतिनिधित्व प्रणालीको अवधारणा स्पष्ट पाउँ, नेपालको राज्य प्रणालीमा यसको प्रयोग कसरी गरिएको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा पिछडिएका क्षेत्रका बासिन्दाहरूको उत्थानका लागि भएका कानूनी र नीतिगत व्यवस्था बाट अपेक्षित उपलब्धि हासिल गर्न देखापरेका समस्याहरूको टिप्पणी गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७८/७/९ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालमा रहेका विभिन्न जातजाति, बर्ग र समुदायको सांस्कृतिक धरोहरलाई कसरी अक्षुण्ण राख्न सकिने ? आफ्नो राय प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
२. विद्यमान आरक्षण व्यवस्थाबाट सीमान्तकृत (Marginalized) समूह भौतका निम्न आय बर्गले सुबिधा पाउनुको सट्टा धनीहरूले मात्र फाइदा उठाएको र गरिवको अवस्थामा कुनै सुधार हुन नसकेको वाताइन्छ । यो संसयको समाधान कसरी गर्न सकिने ? आफ्नो विचार व्यक्त गर्नुहोस् । ५
३. कानूनी राज्य लोकतान्त्रिक शासन प्रणालीको आधारस्तम्भ हो भन्ने भनाइलाई तर्क सहित पुष्टि गर्नुहोस् । ५
४. स्थानीय तहको विकास कार्यक्रममा जनसहभागिता (People Participation) लाई किन ध्यान महत्व दिइन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. नेपालले गरिवी निवारणको लागि गरेका प्रयासमा के कस्ता अवधारणाको प्रयोग र थप कार्यक्रमहरू ल्याउन आवश्यक छ ? विवेचना गर्नुहोस् । ५
६. प्रभावकारी व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Management Information System) ले कार्यालय व्यवस्थापनमा के कस्तो भूमिका खेल्दछ ? उदाहरण सहित जानकारी गराउनुहोस् । ५
७. कार्यसम्पादन मूल्यांकनको अर्थ खुलाउँदै कर्मचारीको कार्यसम्पादन मूल्यांकनबाट संगठनले के कस्तो पृष्ठपोषण प्राप्त गर्न सक्छ ? चर्चा गर्नुहोस् । ५
८. नेपालमा बजेट कार्यान्वयनमा विद्यमान समस्याहरू उल्लेख गर्दै यस्ता समस्या आउनुका मुख्य कारण बुँदागत रुपमा लेख्नुहोस् । ५

९. संसदमा विभिन्न समितिहरु बाट कार्यकारिणी तथा कार्यपालिकाका दैनिक कार्यहरुमा प्रत्यक्ष नियन्त्रण तथा हस्तक्षेप भएको गुनासो बढिरहेको सन्दर्भमा संविधानको शक्ति सन्तुलनको सिद्धान्त अन्तर्गत विवेचनात्मक टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालको संविधानले निर्धारण गरेको प्रदेशको सिमा हेरफेर सम्बन्धि व्यवस्थामा केन्द्रित भई सीमा हेरफेर गर्दा आउन सक्ने व्यवहारिक समस्या उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७६/१०/२४ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. शक्ति सन्तुलन र नियन्त्रणका हिसाबले कार्यपालिका न्यायपालिका माथि कसरी नियन्त्रण गर्न सक्छ ? लेख्नुहोस् । ५
२. नेपालको संविधानका मूलभूत विशेषताहरुको चर्चा गर्नुहोस् । ५
३. नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा बजेट कार्यान्वयनमा देखिएका चुनौतिहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. नेपालको बिकासमा गैरसरकारी संस्थाले खेलेको भूमिकाको प्रभावकारिता माथि प्रकाश पार्नुहोस् । ५
५. उत्प्रेरणा (Motivation) भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? नेपालको निजामती सेवामा कर्मचारीको उत्प्रेरणाका लागि गरिएका नीतिगत व्यवस्थाहरु बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
६. नेपालको दिगो बिकासमा प्रमुख व्यवधानहरु के के हुन् ? लेख्नुहोस् । ५
७. स्थानीय बिकासमा जनसहभागिताका चुनौतिहरु के के हुन् ? स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
८. सामाजिक सुरक्षा र सामाजिक संरक्षण बीचका भिन्नताहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. कानूनी शासन (Rule of Law) का सूचकहरु के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. निजामती सेवा सम्बन्धि कानूनले सकारात्मक विभेद र आरक्षणका सम्बन्धमा गरेका मुख्य मुख्य प्रावधानहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७६/१०/२० गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको संबिधानमा उल्लेख गरिएका नागरिकका कर्तव्यबारे जानकारी दिनुहोस् । ५
२. व्यवस्थापिका, कार्यपालिका, र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्धलाई नियन्त्रण र सन्तुलनको व्यवस्थाको रूपमा हेरिने गरिन्छ । यी अंगहरूका बीचमा नियन्त्रण र सन्तुलन नभएको अवस्थामा कस्तो स्थिति सिर्जना हुन सक्ला ? समिक्षा गर्नुहोस् । ५
३. निजामती सेवामा सेवा प्रवेश गर्न पाउने र सेवाबाट अवकाश हुने उमेरको महत्व छ ? निजामती कर्मचारीको उमेरको हद ५८ बर्ष राख्दा र ६० बर्ष राख्दा हुने फेदको तुलना गर्नुहोस् । ५
४. नेपालमा बजेट तर्जुमा गर्दा लिइने मुख्य मुख्य आधारहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. व्यवस्थापन सूचना प्रणालीलाई विकास प्रशासनले कसरी उपयोग गर्नुपर्दछ ? विवेचना गर्नुहोस् । ५
६. सेवा प्रवाहमा सम्बन्धित उदाधिकरिलाई जिम्मेवार बनाउन गर्नुपर्ने सुधारको बारेमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
७. वर्तमान सन्दर्भमा विकास प्रशासनको औचित्य र सान्दर्भिकता बारे संक्षिप्त टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
८. सुशासनको प्रवर्धनमा विधुतीय शासन प्रणालीले के कस्तो सहयोग पुर्याउन सक्दछ ? उदाहरण सहित प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
९. सकारात्मक विभेद भन्नाले के बुझिन्छ ? आरक्षण र सकारात्मक विभादमा के कस्तो अन्तरसम्बन्ध छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. नेपाली समाजमा रहेको विविधताको संरक्षण गर्दै एकताको सुत्रमा आवद्ध गर्ने आधारहरू लेख्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७६/१०/१८ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नीतिगत निर्णय भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? नेपालको सन्दर्भमा नीति निर्माण गर्ने निकायहरूको परिचय दिनुहोस् । ५
२. सार्वजनिक नीतिको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पूर्व शर्तहरूलाई स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
३. मनोवल भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? कर्मचारीको मनोवलमा प्रभाव पार्ने तत्वहरू लेख्नुहोस् । ५
४. सार्वजनिक प्रशासनको कार्यक्षेत्र उल्लेख गर्दै नेपालको सार्वजनिक प्रशासनका मुख्य मुख्य चुनौतिहरू लेख्नुहोस् । ५
५. निजामती सेवामा आचरण र अनुशासन सम्बन्धि व्यवस्थालाई थप प्रभावकारी बनाउन के गर्नुपर्ला ? सुझावहरू दिनुहोस् । ५
६. बिकासमा जनसहभागिताको सान्दर्भिकता उल्लेख गर्दै नेपालको विकास प्रक्रियामा जनसहभागिताका लागि अवलम्बन गरिएका विधि/प्रक्रियाहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. नेपालको विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिकाका सम्बन्धमा संक्षिप्तमा समिक्षा गर्नुहोस् । ५
८. नेपालको सन्दर्भमा लैंगिक सवाल (Gender Issues) बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
९. नेपालमा मानवअधिकारको स्थितिलाई सुदृढ पार्न सरकार र नागरिक समाजले के कस्तो भूमिका खेल्नुपर्ने देख्नुहुन्छ ? ५
१०. नेपालमा दलित समुदायको उत्थानका लागि गरिएका प्रयासहरू बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७६/१०/१६ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको संविधानका मूल विशेषताहरू लेख्नुहोस् । ५
२. बजेट तर्जुमालाई यथार्थपरक बनाउन ध्यान दिनुपर्ने पक्षहरू के के हुन् ? चर्चा गर्नुहोस् । ५
३. सार्वजनिक कर्मचारी प्रशासनमा योग्यता प्रणालीको संरक्षण गर्न लोक सेवा आयोगको भूमिका बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
४. दिगो बिकासका लागि बिकासमा जनसहभागिता एक महत्वपूर्ण शर्त हो भन्ने भनाई लाई पुष्टि गर्ने आधारहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
५. विकास प्रशासन र सार्वजनिक प्रशासन बिचको भिन्नताहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. कानूनी राज्यको अवधारणाको परिचय प्रस्तुत गर्दै यसका आधारभूत तत्वहरू पहिचान गर्नुहोस् । ५

७. नेपालको सन्दर्भमा महिलाहरूको उत्थानका लागि भएका प्रयासहरूको बारेमा विवेचना गर्नुहोस् । ५
८. गरिवी निवारणमा स्थानीय तहले खेल्ने सक्ने भूमिकाको बारेमा व्याख्या गर्नुहोस् । ५
९. नेपालमा आदिबासी संरक्षणका लागि सरकारद्वारा संचालित मुख्य मुख्य कार्यक्रमहरू उल्लेख गर्दै त्यस्तो कार्यक्रमहरूको प्रभावकारिता चर्चा गर्नुहोस् । ५
१०. लोकतन्त्र र मानव अधिकारको अन्तरसम्बन्ध बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७४/११/१० गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सार्वजनिक नीतिको मूल्यांकनका आधारमा र प्रक्रियाहरू के के हुन् ? प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
२. नेपालको न्यायपालिकाको वर्तमान संरचना कस्तो छ ? प्रष्ट पार्नुहोस् । ५
३. कर्मचारी प्रशासनको अर्थ र विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. नेपालमा बर्षेनी बेरुजु बढ्दै जानुको कारणहरू के के हुन् ? चर्चा गर्नुहोस् । ५
५. संगठनमा व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको महत्वका बारेमा लेख्नुहोस् । ५
६. स्थानीय तहको भौतिक संरचनाको विकास गर्न निम्ति आवश्यक पर्ने जनसहभागिता जुटाउन के के गर्नु पर्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. गरिवी न्यूनीकरणको प्रयासले आपेक्षा अनुरूप सफलता पाउन नसक्नुको कारण उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. कानूनी राज्य (Rule of Law) भनेको के हो ? यसका प्रमुख विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. नेपालमा मानवअधिकारको प्रत्याभूतिका लागि सरोकारवाला निकायको भूमिका बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
१०. सीमान्तकृत बर्ग, क्षेत्र र जातिको उत्थान गरी राज्यको मूल प्रवाहमा समाहित गराउन राज्यले लिएका नीतिहरू कतिको प्रभावकारी छन् ? मौलिक धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७४/११/०८ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. शक्ति पृथकीकरणको मान्यता अनुरूप व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिकाको सम्बन्धमा नेपालको वर्तमान संविधानले गरेको व्यवस्था उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. नेपालको सन्दर्भमा सार्वजनिक नीति तर्जुमा (Public Policy Formulation) प्रक्रियामा प्रभाव पार्ने प्रमुख तत्वहरूको विवेचना गर्नुहोस् । ५
३. नेपालमा बजेट तर्जुमा प्रक्रियाका बारेमा संक्षेपमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
४. नेपालमा लोकसेवा आयोगबाट योग्यता र निष्पक्षताका आधारमा कर्मचारी छनौट गरिन्छ तर तिनीहरूको योग्यता र सीपमा जहिल्यै प्रश्न गरिन्छ । यो बिषयमा पक्ष र बिपक्षमा तर्क प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
५. संगठनमा व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको महत्वका बारेमा प्रकाश पार्नुहोस् । ५
६. मुलुकमा गरिवी निवारणका प्रयासहरू बाट अपेक्षित नतिजा प्राप्त गर्न नसकिएको सन्दर्भमा कस्तो खालको रणनीति उपयुक्त देख्नुहोस् । सुझाव सहित छोटो विवेचना गर्नुहोस् । ५
७. बिकासमा जनसहभागिता जुटाउन नेपालको विकास प्रशासनले गरेको प्रयासहरू छोटो विवेचना गर्नुहोस् । ५
८. कानूनी राज्यको अवधारणा बारे प्रकाश पार्दै नेपालमा यसको कार्यान्वयनमा देखिएका समस्याहरू औल्याउनुहोस् । ५
९. समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सिद्धान्तको आधारभूत पक्षका बारेमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालका विविध जातजाति/बर्ग/समुदायहरूको मौलिक पहिचानको जगेर्ना गर्दै तिनीहरूलाई राष्ट्रियताको सूत्रमा कसिलो रूपमा बाध्न के गर्नुपर्ला ? आफ्नो मौलिक धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७४/११/०६ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. लोकतान्त्रिक देशमा शासकीय प्रणालीलाई न्यायपूर्ण बनाउन कार्यपालिका, व्यवस्थापिका र न्यायपालिका बीच शक्ति सन्तुलन कायम राख्नु आवश्यक हुन्छ भन्ने भनाई लाई स्पष्ट गर्नुहोस् | ५
२. महालेखा परिक्षकको प्रत्येक बर्षको प्रतिवेदनमा नेपालको सार्वजनिक क्षेत्रको आर्थिक गतिविधिमा, आर्थिक अनुशासन कमजोर हुदै गरएको उल्लेख भएको हुन्छ | यसरी आर्थिक अनुशासन कमजोर हुदै जानुको कारण के होला ? ५
३. व्यवस्थापन के लाई भनिन्छ ? व्यवस्थापनका पाँच प्रमुख कार्यहरु के के हुन् ? लेख्नुहोस् | ५
४. अन्तर संगठनात्मक समन्वयका लागि कुन कुन पक्षमा ध्यान पुर्याउनु आवश्यक हुन्छ ? लेख्नुहोस् | ५
५. शक्ति विभाजन (Division of Power) र शक्तिको विकेन्द्रीकरण (Decentralization of Power) बीच के फरक छ ? स्पष्ट पार्नुहोस् | ५
६. विकासमा जनसहभागिताको महत्वबारे उल्लेख गर्नुहोस् | ५
७. आवधिक योजना तर्जुमा र कार्यान्वयन गर्न राष्ट्रिय योजना आयोगको भूमिकाको संक्षिप्त चर्चा गर्नुहोस् | ५
८. सकारात्मक विभेद लाई वस्तुगत आधारमा प्रभावकारी बनाउने कुनै प्रमुख पाँच उपायहरु उल्लेख गर्नुहोस् | ५
९. लोकतन्त्रको सुदृढीकरणको सन्दर्भमा समावेशीकरणको महत्व स्पष्ट पार्नुहोस् | ५
१०. आदिवासी जनजातिका उत्थानका लागि नेपालले अवलम्बन गरेका नीतिहरुको समिक्षात्मक टिप्पणी गर्नुहोस् | ५

राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७४/११/०४ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

विषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. के राजनीति बिना नीति (Policy without Politics) बन्न सक्दछ ? तार्किक विचार प्रस्तुत गर्नुहोस् | ५
२. नेपालको संविधानले व्यवस्थापिका र कार्यपालिका बीचको सम्बन्धलाई कसरी व्यवस्थित गरेको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् | ५

३. सार्वजनिक प्रशासनको अवधारणाबारे प्रकाश पार्दै यसका आधारभूत पक्षहरूका बिषयमा छोटो विवेचना गर्नुहोस् । ५
४. तपाईं आफू के बाट काम प्रति उत्प्रेरित हुनुहुन्छ ? अब्राहम मास्लोको आवश्यकताको शृंखला सिद्धान्तको आधारमा तर्कयुक्त धाराणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
५. सुशासन भन्नाले क बुझ्नुहुन्छ? यसका मुख्य मुख्य तत्वहरु के के हुन् ? लेख्नुहोस् । ५
६. नेपालमा बढ्दो बसाईसराईले आर्थिक सामाजिक विकासमा परेको सकारात्मक तथा नकारात्मक प्रभावको छोटो विश्लेषण गर्नुहोस् । ५
७. विकास कार्यमा जनसहभागिता (People Participation) साधक (Means) हो बाधक (Barriers) हो ? नेपालको विकास प्रशासन को अनुभवका आधारमा आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
८. नेपालमा महिला विकास र शसक्तिकरणका भएका संस्थागत प्रयासहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. नेपालमा कानूनी शासनको विद्यमान अवस्थाबारे तथ्य परक छोटो विश्लेषण गर्नुहोस् । ५
१०. बहुजातीय , बहुभाषिक, बहुधार्मिक, बहुसांस्कृतिक बिशेषता भएको नेपालमा कसरी राष्ट्रिय एकता कायम गर्न सकिएला ? आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७४/११/०२ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. संघीय र विकेन्द्रीकरण लाई फरक गरि चिनाउने तत्वहरु के हुन् ? लेख्नुहोस् । ५
२. कर्मचारी प्रशासन विभिन्न पक्षहरूको बर्णन गर्दै, यसलाई सक्षम र सुदृढ बनाउन के कस्ता उपायहरु अवलम्बन गर्न पर्दछ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. नागरिक बदपत्रका मूलभूत मान्यता के हुन् ? नेपालको प्रशासनमा ति मान्यताहरु कुन हद सम्म प्रयोगमा आएको पाउनु भएको छ ? लेख्नुहोस् । ५
४. सार्वजनिक नीति तर्जुमा प्रक्रिया उल्लेख गर्दै नेपालमा यसका सफल र दुर्बल पक्षहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. अपाङ्गताको अधिकारहरु बारे नेपालमा जागरण ल्याउनका लागि के कस्ता उपायहरु अवलम्बन गर्नुपर्ला ? स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
६. निजामती सेवामा लागू गरिएको आरक्षणको आवश्यकता र औचित्य बारे छोटो चर्चा गर्नुहोस् । ५

७. नेपालको उच्च हिमाली क्षेत्रमा बसोबास गर्ने शेर्पा जातिको सांस्कृतिक अवस्था र राहन सहन बारे टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
८. आफ्नो मातहतका कर्मचारी हरु बाट उच्च स्तरको कार्यसम्पादन हासिल गर्न के कस्ता उपायहरु अवलम्बन गर्नुपर्ला ? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
९. सार्वजनिक प्रशासन भनेको के हो ? नेपालको सार्वजनिक प्रशासनका मूल उद्देश्यहरु के के हुन् ? छोटो विश्लेषण गर्नुहोस् । ५
१०. सुशासनको अवधारणा बारे उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७३/०९/१९ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको संबिधानहरु विगतका संबिधानहरु भन्दा के कुन आधारमा र कारणले बढी लोकतान्त्रिक छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. सार्वजनिक प्रशासन भनेको के हो ? परिभाषित गर्दै यसको आवश्यकता बारे बुंदागतरूपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. मानव स्रोत व्यवस्थापनमा भर्ना भन्दा अगाडिका महत्वपूर्ण कार्यहरु बारे लेख्नुहोस् । ५
४. बिकासमा जनताको सहभागिता बढाउन सरकारी निकायहरुले कस्तो रणनीतिक कार्यक्रम ल्याउनु पर्ला ? सुझाव दिनुहोस् । ५
५. पछिल्लो समयमा नेपालमा गरिवी घट्नुका कारणहरु बारे संक्षेपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. नेपालको विकासमा गैरसरकारी संस्थाहरुको भूमिकालाई अझै बढी प्रभावकारी बनाउन के कस्ता उपायहरु अवलम्बन गर्नुपर्ने ठान्नु हुन्छ ? ५
७. निजामती सेवाको आरक्षण व्यवस्थालाई साच्चिकै लक्षित बर्गमा पुर्याउन के कस्तो थप नीतिगत तथा कानूनी व्यवस्था गर्न आवश्यक देख्नुहुन्छ ? ५
८. नेपालको आधारभूत कानूनले सबै किसिमका भेदभाव अन्त्य गरेको लामो समय भै सक्दा पनि नेपाली समाजमा किन महिला बिरुद्धको भेदभाव अझ पनि एक प्रमुख समस्याका रूपमा रहेको होला ? कारणहरु पहिल्याउनुहोस् । ५

९. नेपालको सामाजिक र सांस्कृतिक विविधताको बीचमा एकता कायम गर्ने आधारहरु के के हुन् सक्छन् ? बुँदागत रूपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. प्रभावकारी व्यवस्थापन सूचना प्रणालीका लागि सूचना तथा संचार प्रविधि (ICT) ले खेल्ने भूमिका बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७३/९/१४ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालमा सार्वजनिक नीति कार्यान्वयनको अनुगमन र मूल्यांकनमा देखिएका समस्याहरु उल्लेख गर्दै सो को निराकरण गर्न सुझाव प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
२. नेपालको संविधानले व्यवस्थापिका, कार्यपालिका, र न्यायपालिकाबीच नियन्त्रण र सन्तुलनलाई कसरी व्यवस्थित गरेको छ ? ५
३. पुँजीगत खर्च लक्ष्य भन्दा ज्यादै न्यून हुनाका पछाडी नेपालको बजेट कार्यान्वयन पक्षमा के कस्ता समस्या एवं कमजोरीहरु रहेका छन् । ५
४. कर्मचारी प्रशासनका प्रमुख कार्यहरुको छोटकरीमा परिचय दिनुहोस् । ५
५. सरकारी कर्मचारीहरुलाई कामप्रति उत्प्रेरित हुन रोक्ने तत्वहरुको छोटो विवेचना गर्नुहोस् । ५
६. दिगो बिकासको अवधारणा लागू गर्दा अमूर्त पक्षहरु (Intangibles) पनि समावेश गरिनु पर्छ भन्ने भनाईसंग तपाईं के कति सहमत हुनुहुन्छ ? ५
७. नेपालको विकास प्रशासनले वर्तमान अवस्थामा सामना गर्नु परिरहेको प्रमुख चुनौतिहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. कानूनी राज्य भन्नाले के बुझिन्छ ? कानूनी शासन र गरिवी निवारण बीचको सम्बन्ध बारे उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. नेपालमा दलितको उत्थानका लागि राज्यका तर्फबाट भएका प्रयासहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा अपाङ्गहरुको वर्तमान अवस्था कस्तो छ ? हालको अवस्थामा सुधार ल्याउन के कस्ता कार्यक्रम ल्याउनुपर्ला ? सुझाव दिनुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७३/९/१२ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. शक्ति विभाजन (Division of Power) र शक्तिको विकेन्द्रीकरण (Decentralization of Power) को फरक उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. नेपालको निजामती सेवामा कर्मचारी अवकाश हुने विभिन्न तरिकाहरूबारे परिचयात्मक टिप्पणी लेख्नुहोस् । ५
३. नेपालमा बजेट कार्यान्वयनका कमजोरीहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. कर्मचारीको कार्यसम्पादनमा उत्प्रेरणाको महत्वबारे चर्चा गर्दै कर्मचारीलाई कार्यप्रति उत्प्रेरित गर्ने तत्वहरू माथि प्रकाश पार्नुहोस् । ५
५. नेपालमा योजनाबद्ध बिकासको थालनी भएको ६ दासह पुरा भइसक्दा पनि मुलुकको विकासले अपेक्षित गति लिन नसक्नुको कारणहरू पहिचान गर्नुहोस् । ५
६. निजामती प्रशासनमा आरक्षणले कस्तो सकारात्मक र नकारात्मक प्रभाव पारेको पाउनुहुन्छ ? लेख्नुहोस् । ५
७. नेपालमा दलित समुदायको उत्थान कसरी सम्भव छ ? आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
८. नेपाल सरकारले गरिवी निवारणका सम्बन्धमा संचालन गरेका कार्यक्रमको सक्षिप्त चर्चा गर्नुहोस् । ५
९. संयुक्त राष्ट्र संघले हालै सार्वजनिक गरेको दिगो विकास लक्ष्य (SDG) को परिचय दिनुहोस् । ५
१०. नेपालको बिकासमा जनसहभागिताले खेलेको भूमिकाको सक्षिप्त चर्चा गर्दै जनसहभागिता बढाउन थप के उपाय अवलम्बन गर्नुपर्ला । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७३/०९/०१ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालमा नीति पैरवी (Policy advocacy) ले नीति निर्माणको विभिन्न चरणमा कसरी राम्रो वा नराम्रो असर पारेको छ ? छोटो उत्तर लेख्नुहोस् । ५
२. निजामती सेवा ऐन एवं नियमावलीले बढुवाका लागि गरेको व्यवस्थाको छोटो चर्चा गर्दै यसले कर्मचारीको मनोबलमा पारेको सकारात्मक प्रभाव बारे उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. सरकारी कार्यालयहरूमा व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको उपयोगको अवस्थाको बारेमा उल्लेख गर्दै सूचना प्रविधिमा आएको परिवर्तनले कार्यालय व्यवस्थापनमा कस्तो प्रभाव पारेको छ ? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
४. नेपालमा गरिवी निवारणका लागि गरिएका प्रयासहरू बारे संक्षिप्त चर्चा गर्नुहोस् । ५
५. कानूनी राज्यको प्रत्याभूति मानव अधिकार संरक्षण भएको अनुभूत गर्ने सकिने अवस्थाबाट प्रतिविम्बित हुन्छ । यस सन्दर्भमा नेपालको मानव अधिकारको अवस्था बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
६. आदिवासीहरूको उत्थानको लागि नेपालले हालसम्म गरेका प्रयासहरू कति सार्थक देखिन्छ ? आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
७. विकेन्द्रित शासन प्रणाली भन्नाले के बुझिन्छ ? चर्चा गर्नुहोस् । ५
८. मनोबल भनेको के हो ? उत्प्रेरणा र मनोबलमा रहेका भिन्नताहरू दर्शाउँदै मनोबललाई प्रभाव पार्ने तत्वहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. नेपालको व्यवस्थापिका र कार्यपालिकासंग न्यायपालिकाको अन्तरसम्बन्ध कस्तो रहेको पाइन्छ ? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
१०. अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी संस्थाले नेपालमा काम गर्नु पूर्व दुइवटा मूलभूत सम्झौताहरू के के हुन् ? छोटकरीमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७२/०९/१९ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालमा सार्वजनिक नीतिको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा देखिएका समस्याहरू के के हुन् ? त्यसको समाधानका उपयुक्त उपाय के के हुन सक्दछन्? उल्लेख गर्नुहोस् । ५

२. नेपालमा सुशासनको प्रत्याभूति गर्ने उपायहरु बारे आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
३. व्यवस्थापकीय नेतृत्वको लागि आवश्यक पर्ने गुणहरुको चर्चा गर्नुहोस् । ५
४. बिकासलाई जनताको अधिकारको रुपमा कसरी बुझ्न सकिन्छ ? ५
५. नेपालमा आदिबासी जनजाती उत्थानमा भएका प्रयास बारे प्रकाश पार्नुहोस् । ५
६. बहुलवादी समाज (Plural Society) को महत्वपूर्ण विशेषताहरु के के हुन् ? ५
७. संघियता र विकेन्द्रीकरणको अवधारणा बिचको समानता र भिन्नता प्रष्ट पार्दै नेपालको सन्दर्भमा संघियतामा जाने प्रक्रियालाई कसरी सहज बनाउन सकिन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. नेपालको संबैधानिक विकासक्रममा बर्तमान नेपालको संविधानको उपलब्धि बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
९. नागरिक समाजको स्तरमा रहने सुशासन अनुगमन समितिको प्रभावकारिता बढाउन सुझावहरु प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा मधेसी र दलितको वर्तमान अवस्थाबारे चर्चा गर्दै तिनीहरु लाई राष्ट्रको मूल प्रवाहमा ल्याउन के के उपायहरु अवलम्बन गर्नुपर्दछ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७२/०९/१९ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालमा व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) प्रभावकारी हुन् नसकेका कारणहरु उल्लेख गर्दै प्रभावकारी बनाउन के के गर्नुपर्दछ ? आफ्नो धारणा राख्नुहोस् । ५
२. विदेशी रोजगारीमा जाने बढ्दो प्रवृत्तिले देश बिकासमा कस्तो प्रभाव परेको छ ? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
३. नेपालको वर्तमान निजामती सेवामा देखिएका विकृतिहरुलाई हटाउन कस्तो निजामती प्रशासनको परिकल्पना गर्नुहुन्छ ? विवेचना गर्नुहोस् । ५
४. दलितहरुको उत्थानको लागि विद्यमान प्रयासहरुबाट कतिको सन्तुष्ट हुनुहुन्छ ? प्रष्ट पार्नुहोस् । ५
५. बहुल समाजको परिभाषा दिदै यसका विशेषताहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५

६. कानूनी राज्य भन्नाले के बुझिन्छ ? कुन कुन आधारमा नेपाल कानूनी राज्यको परिभाषामा पर्दछ ? चर्चा गर्नुहोस् । ५
७. विकेन्द्रिकरणको अभावमा स्थानीय विकास संभव छैन भन्ने कथनको पुष्टि गर्नुहोस् । ५
८. कर्मचारीहरूको कार्यक्षमतामा अभिवृद्धि गर्ने उत्प्रेरणा (Motivation) का प्रकारहरूको विवेचना गर्नुहोस् । ५
९. पुँजीगत बजेट कार्यान्वयनमा देखिएका समस्याहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. सार्वजनिक नीतिको मूल्यांकन कति चरणमा गर्नुपर्ने सैदान्तिक मान्यता पाइन्छ ? लेख्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७२/०९/१२ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

विषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सरकारको कार्यसम्पादन र प्रभावकारितामा अनुगमन र मूल्यांकन प्रणाली कस्तो रहेको पाउनुहुन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. नेसार्वजनिक प्रशासनमा कर्मचारी प्रशासनको महत्व लेख्नुहोस् । ५
३. सार्वजनिक नीति भनेको के हो ? सार्वजनिक नीतिको प्रभावकारिता वृद्धि गर्न के गर्नुपर्दछ ? ५
४. नेपालको सार्वजनिक सेवा प्रभावमा निजि क्षेत्रले कसरी सहयोग पुर्याएको छ ? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
५. सार्वजनिक प्रशासनमा व्यवस्थापनको अवधारणाको सान्दर्भिकता बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
६. सुशासनका सूचकहरूको चर्चा गर्दै नेपालमा सुशासनको अवस्थाको विश्लेषण गर्नुहोस् ? ५
७. मानवअधिकार र मौलिक हकका बिचको अन्तरहरू संक्षेपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. बहुलवादी समाजबारेमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
९. संघीय शासन प्रणालीका विशेषताहरू लेख्नुहोस् । ५
१०. नेपालको वर्तमान अवस्थामा व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध बारेमा आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७२/०९/५ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. विश्वका आदिबासी जनजातिहरूको उत्थानका लागि विश्व श्रम संगठन (ILO) ले गरेको महत्वपूर्ण प्रावधानहरूलाई बुँदागत रूपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. नेपालमा सुशासनको विद्यमान अवस्था कस्तो छ ? सार्वजनिक प्रशासनमा सुशासन कायम गरुन तत्काल चाल्नुपर्न कदमहरूको बारेमा विश्लेषणत्मक सुझाव दिनुहोस् । ५
३. अनुगमन, मूल्यांकन तथा सुपरिवेक्षण भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? सुपरिवेक्षण र नियन्त्रणमा के फरक छ ? लेख्नुहोस् । ५
४. सार्वजनिक नीति निर्माणका आधारहरू के के हुन् सक्छन् ? प्रस्तुत गर्नुहोस् । ? ५
५. व्यवस्थापन सुचना प्रणालीको महत्व बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
६. नेपालको सन्दर्भमा विकास प्रशासनका चुनौतिहरू बुँदागत रूपमा लेख्नुहोस् । ५
७. नेपालमा मानवअधिकार वर्तमान अवस्था बारे प्रकाश पार्नुहोस् । ५
८. गैरसरकारी संस्थाहरूलाई राष्ट्रिय विकासको मूल प्रभावमा ल्याउने विद्यमान नीतिगत संरचनामा खाँचो महसुस गरिएकोले सुधारका पक्षहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. कानूनी राज्य भनेको के हो ? स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
१०. सार्वजनिक प्रशासनको परिपूरकको रूपमा विकास प्रशासन लाई लिन सकिन्छ, सकिदैन ? प्रष्ट पार्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७२/०९/१ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. विधुतीय शासनका सवल पक्षहरु चित्रण गर्दै नेपालमा यसको प्रयोगबारे प्रकाश पार्नुहोस् । ५
२. संगठनको उद्देश्य प्राप्तिका लागि नेतृत्वले खेल्नुपर्ने भूमिकाका बिषयमा स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
३. नेपालको संबैधानिक विकासक्रम उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. दिगो बिकासका लागि नेपालमा भएका प्रयासहरु मूल्यांकन गर्नुहोस् । ? ५
५. वेकेन्द्रिकरण भन्नाले के बुझिन्छ ? प्रष्ट पार्नुहोस् । ५
६. गरिवी निवारणमा सुशासनको महत्व बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
७. मिश्रित समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीको सकारात्मक र नकारात्मक असरको विश्लेषण गर्नुहोस् । ५
८. बिकासमा जनसहभागिता व्यवस्थापन किन महत्वपूर्ण हुन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. नीति र निर्णय बीच के फरक देख्नुहुन्छ? निर्णय प्रक्रियाका खुड्किला(Steps) हरुको बारेमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
१०. नियन्त्रणले कार्य सम्पादनलाई प्रभावकारी बनाउन सघाउ पुर्याउछ भन्ने भनाई बारे आफ्नो धारणा प्रकट गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७१/०९/१४ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सरकारका तीनवटा अंगहरु मध्ये कार्यपालिका शक्ति सन्तुलनका दृष्टिले हालका बर्षहरुमा कमजोर देखिएको गुनासो सुनिन्छ । तीनवटा अंगहरुको अन्तरसम्बन्धका आधारमा सो बनाई प्रति आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
२. सकारात्मक भर्ना छनौट प्रणालीको छोटो परिचय दिंदै नेपालको वर्तमान परिवेशमा यस्तो भर्ना छनौट प्रणाली अवलम्बन गर्न के कस्ता कठिनाइहरु रहेका छन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. बजेट कार्यान्वयनका क्रममा देखा पर्ने समस्याहरु उल्लेख गर्दै निराकरणका लागि आफ्ना सुझावहरु प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
४. मनोवल भन्नाले के बुझिन्छ? कर्मचारीको मनोवल उच्च राख्न किन आवश्यक छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ? ५

५. विकास प्रशासनलाई अवरोधको सिद्धान्त (Theory of Containment) पनि भनिने गरिएको पाइन्छ | यसको अर्थ के हुनसक्छ, लेख्नुहोस् | ५
६. सुशासनको परिचय दिंदै नेपालको लागि सुशासनका चुनौतिहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् | ५
७. नेपालको विकासमा गैर सरकारी संस्थाको भूमिका प्रवर्धनका लागि के कस्ता व्यवस्था गरिएको छ ? विवेचना गर्नुहोस् | ५
८. समानुपातिक प्रतिनिधित्व प्रणालीले समावेशी नीतिलाई कसरी सहयोग पुर्याउछ ? स्पष्ट गर्नुहोस् | ५
९. तलका बिषयहरूको अवधारणात्मक परिचय दिनुहोस् (क) लैंगिक सवाल (ख) सकारात्मक विभेद
१०. सामाजिक, आर्थिक, सांस्कृतिक र धार्मिक विविधतायुक्त नेपाली समाज “सलङ्को कम “ जस्तो छ | व्याख्या गर्नुहोस् | ५

राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७१/०९/१२ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालमा महिला बर्गको उत्थानको लागि चालिएका प्रमुख कदमहरू बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्नुहोस् | ५
२. नेपालमा कानूनी राज्यको अवस्था अत्यन्त नाजुक छ भन्ने भनाईको पक्ष वा विपक्षमा आफ्नो तर्कपूर्ण अभिव्यक्ति दिनुहोस् | ५
३. सार्वजनिक क्षेत्रबाट बढी भन्दा बढी दक्षताको माग भइरहेको सन्दर्भमा नेपालको सार्वजनिक सेवामा गरिएको आरक्षणबाट के कस्तो फाइदाहरू भएको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् | ५
४. विकासोन्मुख मुलुकमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका पहिचान गर्नुहोस् | ? ५
५. तेर्ही योजना (२०७०/०७१ - ०७२/०७३) का उद्देश्य र रणनीतिहरू बारे प्रकाश पार्नुहोस् | ५
६. नेतृत्व भनेको के हो ? असल नेतृत्वमा हुनुपर्ने गुणहरू उल्लेख गर्नुहोस् | ५
७. उत्प्रेरणाको कुन सिद्धान्त नेपालको सार्वजनिक प्रशासनको सन्दर्भमा सान्दर्भिक छ भन्ने लाग्छ ? कारण खुलाई प्रष्ट पार्नुहोस् | ५
८. कर्मचारी प्रशासनमा सकारात्मक भर्ना (Positive Recruitment) भनेको के हो ? र यो किन आवश्यक हुन्छ? उल्लेख गर्नुहोस् | ५

९. बदलिँदो परिपेक्ष्यमा नेपालमा सार्वजनिक प्रशासनको भूमिका कस्तो हुनुपर्ला ? आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

१०. नेपालको अन्तरिम संबिधान, २०६३ का मूलभूत विशेषताहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७१/०९/९ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको अन्तरिम संबिधान २०६३ मा व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीच शक्ति पृथकीकरणको सिद्धान्तलाई कसरी कायम गर्न खोजिएको छ ? प्रष्ट पार्नुहोस् । ५
२. कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरु के के हुन् ? छोटकरी प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
३. नेपालमा बजेट कार्यान्वयनका प्रमुख चुनौतिहरु टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
४. सार्वजनिक प्रशासनमा व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको महत्व उल्लेख गर्नुहोस् । ? ५
५. चालु योजना (२०७०/०७१ - ०७२/०७३) का रणनीतिहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. नेपालमा दिगो विकासका प्रमुख समस्याहरु औल्याउनुहोस् । ५
७. सुशासनको अवधारणा स्पष्ट पार्दै सुशासनका प्रमुख अवयवहरु बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
८. नेपालमा लैंगिक हिंसाका सवाललाई मूलतः महिलाका सवालका रुपमा हेरिन्छ । के महिला हिंसाका सवाल मात्र लैंगिक हिंसाका सवाल हुन् ? आफ्नो धारणा सहित प्रष्ट गर्नुहोस् । ५
९. नेपालको लोकतान्त्रिक प्रणालीमा कानूनी राज्य को अवधारणा कसरी कार्यान्वयनमा आइरहेको छ?लेख्नुहोस् । ५
१०. नेपालको तराईमा बस्ने थारु जातिको आर्थिक र सामाजिक अवस्थाबारे चर्चा गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७१/०९/०७ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ मा शक्ति सन्तुलनका सम्बन्धमा भएको व्यवस्थाका बारेमा संक्षिप्त टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
२. सार्वजनिक नीतिको अनुगमन कसरी गरिन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. आर्थिक प्रशासनमा अनुगमन तथा मूल्यांकन को महत्व तथा उपादेयताबारे संक्षेपमा टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
४. कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत मूल्य र मान्यताहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ? ५
५. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली भन्नाले के बुझ्नु हुन्छ ? नेपालका सार्वजनिक क्षेत्रमा यसको अवस्था उदाहरण सहित प्रष्ट पार्नुहोस् । ५
६. संगठनमा कार्य उत्प्रेरणाको कस्तो महत्व रहन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. नेपालको शासन व्यवस्थामा वेकेन्द्रिकरणले के कस्तो फाइदाहरू पुर्याउने देख्नुहुन्छ ? संक्षिप्त विवेचना प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
८. नेपालमा सामाजिक परिचालनका काममा गैरसरकारी संस्थाहरूको भूमिका उल्लेख गर्दै यसलाई अझ बढी प्रभावकारी बनाउन के गर्नुपर्ला ? बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
९. आरक्षण र सकारात्मक विभेद बीचको अन्तर स्पष्ट गर्दै वर्तमान आरक्षण नीतिका सबल र दुर्बल पक्षहरू के के हुन् ? चर्चा गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा आपांगहरूको वर्तमान अवस्था र उत्थानका प्रयासहरूका बारेमा समालोचनात्मक प्रस्तुति गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७१/०९/०५ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ मा व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीच परिकल्पना गरेको अन्तरसम्बन्ध उदाहरण सहित छोटकरीमा स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
२. नेपालमा सार्वजनिक नीति निर्माणका आधारहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५

३. नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा तत्काल के कस्तो सुधारहरु अपेक्षित ठान्नु हुन्छ ? आफ्नो तर्कपूर्ण धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
४. नेपालको निजामती सेवामा वृत्ति बिकासका लागि ताह कम छन् तर निर्णय छिटो छरितो गर्न बढी छन् भन्ने गरिन्छ । यस सम्बन्धमा आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ? ५
५. नेपालमा विकेन्द्रीकरणको सन्दर्भमा देखिएका प्रमुख समस्याहरु पहिचान गर्दै तिनको समाधानका उपायहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. मुलुकको बिकासमा गैरसरकारी संस्थाले के कस्तो भूमिका खेल्न सक्छन ? उदाहरण सहित स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
७. मानवअधिकारको आधारभूत सिद्धान्तबारे बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. लोक तन्त्रमा समावेशीकरणको महत्व उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. नेपालमा दलितहरुको उत्थानका उपायहरु लागि गरिएका प्रयासहरुको मूल्यांकन गर्नुहोस् । ५
१०. सुशासनको अवधारणा स्पष्ट पार्दै यसका प्रमुख अवयवहरु (Components) उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७१/०९/०३ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सरकारले पिछडिएका जनजाती र बर्गको उत्थानका लागि संचालन गरेका पाँच माहत्वपूर्ण कार्यक्रमहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. लैंगिक विभेद न्यूनीकरणका लागि नेपालमा के कस्ता प्रयासहरु गरिएका छन् ? बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. दिगो बिकासको आधारभूत अवधारणा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. समानुपातिक निर्वाचन प्रणालीको फाइदा र बेफाइदा उल्लेख गर्नुहोस् । ? ५
५. नेपालको विकासमा जनसहभागिता जुटाउने क्रममा देखिएका समस्याहरु बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
६. नेपालमा बसाई सराईले सिर्जना गरेका समस्याहरु के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. कुनै पनि संगठनको प्रभावकारिता उक्त संगठनको कुशल नेतृत्वमा निर्भर गर्दछ भन्ने भनाईलाई नेपालको सार्वजनिक प्रशासनका संगठनको विद्यमान नेतृत्व अवस्थालाई मनन गर्दै तार्किक रुपमा पुष्टि गर्नुहोस् । ५

८. नेपालमा सार्वजनिक निकयककाम कारवाहीमा के कस्तो समन्वय रहेको पाउनुहुन्छ? उदाहरण सहित स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
९. सार्वजनिक प्रशासन र कर्मचारी प्रशासन बिचको अन्तरसम्बन्ध प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
१०. व्यवस्थापिका र कार्यपालिका बीच शक्ति पृथकीकरण र सन्तुलनलाई अपेक्षाको सिमामा राखी मूलतः के के कुराहरुमा बिशेष ध्यान पुर्याउनु पर्ला ? विवेचना गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७०/१०/५ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको संबिधान र कानूनले समावेशीकरणका लागि के कस्ता व्यवस्था गरेको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. आरक्षण र सकारात्मक विभेद बीच अवधारणागत भिन्नता स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
३. नेपाली समाजमा बसाईसराईले पारेको सकारात्मक तथा नकारात्मक प्रभावहरु बुँदागतरूपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. सुशासनको अवधारणा स्पष्ट पार्दै सुशासनका आधारभूत विशेषताहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ? ५
५. राज्यको पुनर्संरचना गरी संघीय स्वरूपमा जानु र विकेन्द्रीकरण गर्नुमा कति समानता र असमनता देख्नुहुन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. विकास प्रशासनको अवधारणा स्पष्ट गर्दै विकासमा जनसहभागिताको महत्व बारे स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
७. व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको महत्व उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. नेपालको बजेट तर्जुमा प्रक्रियाबारे उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरुबारे सक्षिप्त विवेचना गर्नुहोस् ।
१०. मौलिक हकको महत्व दर्शाउँदै नेपालको अन्तरिम संबिधान, २०६३ मा उल्लेख भएका मौलिक हकको सूची प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७०/१०/०३ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. आदिवासी र जनजाति उत्थानका लागि कस्ता नीति एवं रणनीति अवलम्बन गर्न उपयुक्त हुन्छ ?
उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. समानुपातिक प्रतिनिधित्व भन्नाले के बुझिन्छ ? स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
३. राज्यले सकारात्मक विभेदको नीति अवलम्बन गर्नुको कारण स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
४. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Management Information System) भन्नाले के बुझिनुहुन्छ?
नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा विद्यमान व्यवस्थापन सूचना प्रणालीको बारेमा संक्षेपमा उल्लेख
गर्नुहोस् । ? ५
५. नेपालमा शहर केन्द्रित बसाई सराई बाट उत्पन्न चुनौतीहरूका बारेमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. सुशासनका मूलभूत पक्षहरूबारे संक्षिप्त प्रकाश गर्नुहोस् । ५
७. मानव स्रोत नै संगठनको सबैभन्दा महत्वपूर्ण स्रोत हो भन्ने भनाईलाई ब्याख्या गर्नुहोस् । ५
८. नेपालमा बजेट तर्जुमा विभिन्न चरणबारे संक्षिप्त जानकारी दिनुहोस् । ५
९. सार्वजनिक नीतिको अनुगमन र मूल्यांकनको औचित्य प्रष्ट पार्नुहोस् । ५
१०. नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ मा अन्तर्निहित राज्यका निर्देशक सिद्धान्त सम्बन्धि व्यवस्थाको
चर्चा गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६९/९/३० गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालमा अपाङ्गता भएको व्यक्तिहरूका उत्थानका लागि के कस्ता समस्याहरू रहेका छन् ? ती
समस्याहरू समाधानको लागि आवश्यक सुझाव दिनुहोस् । ५
२. सकारात्मक विभेद भन्नाले के बुझिन्छ ? यसका विशेषताहरूको चर्चा गर्नुहोस् । ५

३. कानूनी राज्यको अवधारणा स्पष्ट गर्दै यस अवधारणालाई सार्थक तुल्याउन के कस्ता उपायहरु अवलम्बन गर्न उपयुक्त हुन्छ ? सक्षिप्त सुझावसहित आफ्नो धारणा लेख्नुहोस् । ५
४. विकास (Development) को अवधारणा उल्लेख गर्दै विकासमा जनसहभागिता अभिवृद्धि गर्न अवलम्बन गरिनुपर्ने रणनीति हरु के के हुन् सक्छन्? लेख्नुहोस् । ५
५. झन्डै ६ दशकको योजनाबद्ध विकास अभ्यास पछि पनि राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको स्वरूपमा अपेक्षित परिवर्तन आउन नसक्नुमा कुन कुन काराहरु जिम्मेवार ठान्नुहुन्छ ? संक्षेपमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
६. नेपालमा गरिवी निवारणका लागि हुदै आएका उल्लेखनीय प्रयत्न हरुको टिपोट गर्दै गरिवी निवारणका मार्गमा रहेका प्रमुख अवरोधहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. सार्वजनिक खर्चलाई आर्थिक अनुशासन भित्र राख्न र अधिकतम रोजगारी सिर्जना गर्न बार्षिक कार्यक्रम तथा बजेट तर्जुमा गर्दा सरकारले के कस्ता सिद्धान्त पालना गर्नु पर्ला ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा स्थायी सरकार भनिने कर्मचारीतन्त्र हालको स्थितिमा निकै कमजोर हुन् पुगेको चर्चा भइरहेको छ । यसका मुख्य कारण हरु प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
९. नेपालमा सार्वजनिक नितित तर्जुमा प्रक्रिया छोटकरीमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिकाको अन्तरसम्बन्धबारे बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६९/९/६ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सरकारले गरिवी निवारण कोष मार्फत गरिव नेपाली नागरिकलाई गरिवीको परिचयपत्र वितरण गर्ने घोषणा गरेको छ । के गरिवी परिचयपत्र वितरण गरेर नेपालको गरिवी निवारण गर्न सकिएला ? यसमा तपाइको धारणा सहित यसलाई सफल बनाउन तपाइसंग कुनै उपाय भए बुँदागत सुझाव गर्नुहोस् । ५
२. गरिवी निवारणको लागि विकास नीतिहरु गरिवीको समस्यातिर सोझै अभिमुख हुनुपर्छ । यस दृष्टिले गरिवी निवारणको लागि अपनाइएका रणनीतिहरु र ती नीतिहरुको कार्यान्वयन स्थितिबारे सक्षिप्त प्रकाश पार्नुहोस् । ५

३. के नेपालमा विकेन्द्रिकरणको प्रयास सफल भएको ठान्नुहुन्छ ? उदाहरण सहित संक्षिप्त रूपमा आफ्नो धारणा लेख्नुहोस् । ५
४. दिगो विकासका पूर्वशर्त हरू के के हुन् ? के ति पूर्वशर्तहरू नेपालमा विद्यमान छन् ? के हुन् सक्छन् ? ५
५. जनसहभागिता र जनताको स्वामित्व बीच के भिन्नता छ ? दिगो विकासका लागि जनसहभागिता किन महत्वपूर्ण छ ? ५
६. विकास प्रशासनको अवधारणा बारे उल्लेख गर्दै जनसहभागिताबाट विकास हुन् सक्छ भन्ने बिषयमा दृष्टान्त सहित विवेचना गर्नुहोस् । ५
७. व्यवस्थापनमा उत्प्रेरणाको महत्व बारे विवेचना गर्दै निजामती सेवामा उत्प्रेरणा अभिवृद्धि गर्न के कस्तो व्यवस्था गरिएको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. नेपालमा बजेटको निर्माण कसरी हुन्छ ? यसका विभिन्न चरणहरू बारे स्पष्ट रूपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
९. नेपालमा कर्मचारी प्रशासनको चुनौतिहरू संक्षिप्त रूपमा प्रस्तुत गर्दै उक्त चुनौतिहरू समाधान गर्न के कस्तो नीतिगत कदमहरू अपनाउन सकिन्छ आफ्नो राय प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
१०. सार्वजनिक नीतिहरूको प्रभावकारी परिचालन गर्न के कस्ता पक्षलाई ध्यानमा दिनु पर्छ ? छोटकरीमा आफ्नो धारणा सहित उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६८/९/१८ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) को परिचय दिदै यस प्रणालीबाट व्यवस्थापनका विविध तहलाई के फाइदा पुग्छ ? बुँदागत रूपमा लेख्नुहोस् । ५
२. विकास निर्माण र सामाजिक जगत्का लागि गैरसरकारी संस्थाको भूमिका महत्वपूर्ण हुने गर्दछ । यसलाई अझै प्रभावकारी बनाउन आफ्नो मौलिक सुझावहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
३. परम्परागत बजेट प्रणालीलाई नियन्त्रणमुखी मात्र भएको भन्दै कार्यक्रम बजेटबाट विशिष्ट गरिएको छ, यस सन्दर्भमा कार्यक्रम बजेट को परिभाषा गर्दै यसका विशेषताहरू संक्षेपम प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

४. उत्प्रेरणा भनेको के हो नेपालको निजामती सेवामा उत्प्रेरणा अभिवृद्धि गर्न के कस्ता उपायहरु अवलम्बन गर्नुपर्ला ? ५
५. सकारात्मक विभेदका अवधारणा स्पष्ट पार्दै यसका प्रमुख सिद्धान्तहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. नेपालमा सार्वजनिक नीतिहरु प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन हुन् नसक्नुका मूल कारणहरु के एक हुन् ? संक्षेपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ ले अर्ज्यका प्रमुख तिन अंगहरु बीचमा शक्ति सन्तुलनको कस्तो व्यवस्था गरेको पाउनु भएको छ ? बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. आधा शताब्दी भन्दा बढीको योजनाबद्ध विकास अभ्यास पछि पनि राष्ट्रिय अर्थतन्त्र =को स्वरूप सारभूत परिवर्तन आउन नसक्नुका कारणहरु स्पष्ट व्याख्या गर्नुहोस् । ५
९. कर्मचारी प्रशासनका आधारभूत पक्षहरु के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. महिला सशक्तिकरणका लागि नेपालमा अवलम्बन गरिएका प्रमुख रणनीतिहरु संक्षेपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६८/९/१६ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. कानूनी राज्यको अवधारणा स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
२. सार्वजनिक नीति भनेको के हो ? विश्वव्यापीकरणले नेपालको सार्वजनिक नीतिमा के कस्तो प्रभाव परेको छ ? प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
३. नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ मा व्यवस्था भए अनुसार संविधान सशोधन प्रक्रिया उल्लेख गर्नुहोस्, यो संविधान नेपालको अधिराज्यको संविधान २०४७ संग मुख्य रुपमा कसरी भिन्न मौलिक विशेषतायुक्त छ ? तिन प्रकारका प्रमुख भिन्नताहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. नेपालको निजामती कर्मचारी प्रशासनमा नियन्त्रण सम्बन्धि व्यवस्था कस्तो रहेको छ ? बुँदागत उल्लेख गर्नुहोस् । ५

५. नेपालमा निरपेक्ष गरिबीको रेखामुनी रहेको जनसंख्या क्रमशः घट्दै गएको छ, यस सन्दर्भमा गरिबी निवारणका लागि सरकारले गरेका प्रयासहरूको विश्लेषणत्मक टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
६. आदिवासी जनजातिहरूको सामाजिक, सांस्कृतिक र आर्थिक स्थितिमा सुधार गरि न्यायपूर्ण र समतामूलक समाज सिर्जना गर्ने क्रममा चालु त्रिबर्षिय योजनाले के कस्ता रणनीतिहरू अङ्गीकार गरेको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. सार्वजनिक प्रशासनमा आर्थिक प्रशासनको महत्वबारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
८. नेपालमा योजना तर्जुमा र कार्यान्वयनमा देखिएका समस्या, कमी कमजोरीहरू औल्याउनुहोस् । ५
९. नेपालको दलितहरूको उत्थान र बिकासका लागि विद्यमान समस्याहरूको पहिचान गर्दै ति समस्या समाधानका उपायहरू के के हुन्? बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
१०. भनिन्छ, व्यक्तिलाई प्रोत्साहन गरिदा कार्यसम्पादनमा सकारात्मक प्रभाव पर्दछ, कार्यरत जनशक्तिलाई प्रोत्साहन गर्नु पर्दछ, यस्तो प्रोत्साहन गरिने तौरतरिकाहरू कति प्रकारका हुन्छन् ? र यस अभिप्रेरणा सम्बन्धि अब्राहम मास्लोका तहगत श्रीन्खालाका सिद्धान्त बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित द्वतीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६८/९/११ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको आर्थिक प्रशासनमा सन्तुलन र नियन्त्रणको व्यवस्था कसरी गरिएको छ ? विवेचना गर्नुहोस् । ५
२. नेपालमा विकास प्रशासनलाई सशक्त र सक्षम तुल्याउनको लागि के कस्ता सुधारहरू उपयोगी ठान्नु हुन्छ ? बुँदागत रूपमा सुझाव प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
३. गैरसरकारी संस्थाका प्रमुख विशेषता हरु विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. नेपालको कर्मचारी प्रशासनका दुर्बल पक्षहरू के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. सुशासन स्वच्छ र उतर दायी कार्य सम्पादनको आधारशिला हो भन्ने कथन पुष्टिका लागि आफ्नो तर्कपूर्ण अभिव्यक्ति प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

६. नेपालको अन्तरिम संबिधान, २०६३ ले कार्यपालिका माथि व्यवस्थापिकाको नियंत्रका सम्बन्धमा के कस्तो व्यवस्था गरेको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. सार्वजनिक नीति भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ उल्लेख गर्दै यसका मूल्यांकनका आधारहरूको उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. नेपालको योजनाबद्ध बिकासको समस्याहरू चिनाउँदै तिनको समाधानका लागि सुझावहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
९. समावेशी लोकतन्त्र (Inclusive Democracy) का विशेषताहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. ज्ञान व्यवस्थापन (Knowledge Management) को परिभाषा गर्दै यसको महत्वको बारेमा छोटकरी प्रकाश पार्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६७/९/२२ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सार्वजनिक प्रशासन भनेको के हो ? नेपालमा सार्वजनिक प्रशासनका अक्मी कमजोरीहरू बुँदागत रुपमा लेख्नुहोस् । ५
२. व्यवस्थापन भनेको के हो? व्यवस्थापनका कार्यहरूलाई बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. बिकासका सन्दर्भमा नेपालमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिकालाई अझ प्रभावकारी बनाउन के कस्ता कदमहरू चाल्नु उपयुक्त ठान्नुहुन्छ ? सुझाव प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
४. नेपालको लोकतन्त्रमा समावेशीकरणको आवश्यकता माथि प्रकाश पार्नुहोस् । ५
५. नेपालमा आदिबासी जनजातिहरूले उठाएका प्रमुख मुद्दाहरू के के हुन् ? यी मुद्दाहरू को सम्बोधन गर्ने उपायहरू के के हुन्सक्छन्? आफ्नो सुझाव सहित लेख्नुहोस् । ५
६. कार्यक्रम बजेट तर्जुमा प्रक्रियाबारे सक्षेपम उल्लेख गर्दै नेपालमा कार्यक्रम बजेट कार्यान्वयन देखिएका समस्याहरू केलाउनुहोस् । ५
७. मानव अधिकार भन्नाले के बुझिन्छ? नेपालमा मानव अधिकारको रक्षाको सम्बन्धमा भए गरेका प्रयासहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. नेपालको अन्तरिम संबिधान २०६३ ले व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीच कस्तो अन्तरसम्बन्धको अपेक्षा गरेको छ ? संबैधानिक प्रावधानका आधारमा विवेचना गर्नुहोस् । ५

९. सार्वजनिक नीति निर्माणमा नागरिक समाजको कस्तो भूमिका हुनुपर्छ ? मौलिक विचार प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

१०. महिला, दलित आदिबासी/जनजाती मध्ये लगेयत पिछडिएका बर्गको उत्थानका लागि नेपालमा भएका कानूनी प्रयासहरूको छोटकरीमा चर्चा गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६६/१०/१० गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको अन्तरिम संबिधान २०६३ मा व्यवस्था भए अनुरूप राज्यले अवलम्बन गर्नुपर्ने नीतिहरू के कस्ता छन् ? लेख्नुहोस् । ५
२. सार्वजनिक नीति निर्माणमा कर्मचारीतन्त्रको भूमिका के कस्तो रहन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. आर्थिक प्रशासनका विभिन्न पक्षहरूको चर्चा गर्नुहोस् र नेपालको आर्थिक प्रशासनमा रहेको कमजोरी हटाउने उपायहरू बारे छोटो चर्चा गर्नुहोस् । ५
४. सार्वजनिक प्रशासन र विकास प्रशासनमा भएका अन्तरहरू बारे लेख्नुहोस् । ५
५. कुशल नेतृत्व व्यवस्थापनको अति आवश्यक अंश हो भन्ने बिषयलाई नेपाल केन्द्रित भएर आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
६. नेपालको आवधिक योजनामा दशौ योजनाको कस्तो स्थान रहेको छ ? मूल्यांकन गर्नुहोस् । ५
७. विकास प्रशासन राष्ट्र निर्माणको मेरुदण्ड हो । व्याख्या गर्नुहोस् । ५
८. दिगो विकास (Sustainable Development) भन्नाले के बुझिन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. मानव अधिकार भूमिका उल्लेख गर्दै नेपालमा यसको वर्तमान अवस्था बारे टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा मध्येसी हरूको समस्या समाधान गर्न र उनीहरूलाई राष्ट्रको निर्माणमा सहभागी बनाउन के के नीतिहरू अख्तियार गर्नुपर्ला ? छोटो उत्तर लेख्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६६/१०/०८ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. हाम्रा सार्वजनिक नीतिहरू राम्ररी तर्जुमा गरिन्छन् तथापि यिनीहरूको कार्यान्वयन पक्ष अधिकांश रूपमा फितलो र कमजोर सावित भएको पाइन्छ । यस्तो विषम परिस्थितिलाई सहज र सरल पार्न के कस्तो सुधारको खाँचो पर्छ भन्ने ठान्नुहुन्छ ? लेख्नुहोस् । ५
२. सानेपालको निजामती प्रशासनलाई प्रक्रियामुखी बाट नतिजामुखी बनाउन इ गवेर्नेसमा आधारित व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (MIS) को के महत्व हुनसक्छ ? बुँदागत रूपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. निजामती सेवामा पारिश्रमिक एवं भत्ता सुबिधा न्यून भएकोले आजभोली राम्रा जनशक्ति यो सेवामा नआउने र आएपनि नटिक्ने गरेको वा भ्रष्टाचारमा लिप्त हुने गरेको गुनासो छ । यो नेपाली बस्तुस्थितिलाई मध्यनजर राख्दा वित्तिय तथा गैर बित्तिया उत्प्रेरणा बढाउन सरकारले के कस्ता पाइलाहरू चल्नु जरुरी छ, व्यावहारिक सुझाव दिनुहोस् । ५
४. निजामती सेवाको विद्यमान संगठनात्मक संरचनाबाट सेवाग्राहीले समय सापेक्ष सेवा सुबिधा प्राप्त गर्न नसकेको गुनासो रहेको छ । सेवा प्रवाह गुणस्तरीय र समयमा प्रदान गर्न नसक्नुका के कस्ता कारणहरू देख्नुहुन्छ ? सुधारका लागि बुँदागत रूपमा सुझाव लेख्नुहोस् । ५
५. कुनै पनि संगठनको सफलता वा असफलता त्यसको नेतृत्वमा निर्भर गर्दछ भन्ने भनाइलाई नेपालको सन्दर्भमा कति सत्यता छ, विश्लेषण गर्नुहोस् । ५
६. बर्षेनी अर्बौं रुपैयाको वैदेशिक सहायता लगानी गर्दा पनि नेपालका विकास आयोजनाहरू अपेक्षित प्रतिफल प्राप्त गर्न किन नसकिएको हो ? समिक्षात्मक टिप्पणी प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
७. राज्यका सबै अंगहरूलाई समावेशी बनाउन आरक्षणको साथै सकारात्मक विभेदको पनि खाँचो पर्छ । यस तर्क संग सहमत वा असहमत के हुनुहुन्छ ? कारण र मन्तव्य राख्नुहोस् । ५
८. दिसमानुपातिक प्रतिनिधित्व प्रणाली भन्नाले के बुझिन्छ? यस प्रणालीका पक्षहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. आधारभूत आवश्यकता र मानव अधिकार बिचको सह सम्बन्धका बिषयमा विवेचना गर्नुहोस् । ५
१०. शासकीय संरचनामा महिला सहभागिता अभिवृद्धि गर्न सरकार द्वारा गरिएका प्रयासहरू प्रयाप्त ठान्नुहुन्छ कि हुदैन ? बुँदागत रूपमा तर्कहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६६/१०/०४ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ मा पटक पटक संशोधन हुनमा संविधान मस्यौदा समितिको अदुरदर्शिता हो वा राजनीतिक दलहरूको महत्वकाँक्षा हो ? चर्चा गर्नुहोस् । ५
२. नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ मा संबैधानिक निकायका पदाधिकारीहरूको सुनुवाई सम्बन्धि व्यवस्था भएपनि त्यसको मर्म र भावना अनुसारकाम हुन सकेको छैन भन्ने पनि तर्कहरू आउने गरेका छन् । त्यसको कारण र निदान के हुन सक्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. कर्मचारीतन्त्र लाई सेवाग्राही प्रति बढी से बढी मात्रामा उतरदायी बनाउन के कस्ता सुधारहरूको आवश्यकता देख्नु हुन्छ ? बुँदागत रुपमा व्यावहारिक सुझावहरू दिनुहोस् । ५
४. निर्माण र आपूर्ति सम्बन्धि ठेक्का प्रणालीमा देख परेका समस्याहरू के के हुन् ? यी समस्याहरू समाधान गर्न के कस्ता उपायहरू अवलम्बन गर्न सकिन्छ ? व्यावहारिक रुपमा सम्भाव्य सुझावहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
५. निजामती कर्मचारीले पालन गर्नुपर्ने आचरण भन्नाले के लाई जनाउदछ ? निजामती सेवा ऐन नियममा भएको यस सम्बन्धि व्यवस्था उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. शान्ति सम्झौता पछि नेपालमा बढ्दो भीडतन्त्रबाट राज्य दिनानुदिन कमजोर हुदै गइरहेको छ । तथापि राज्यले एकातर्फ जैविक विविधताको संरक्षण गर्नु आवश्यक छ भने अर्को तर्फ गरिव विपन्न नागरिकहरूलाई गाँस, बास, र कपास उपलब्ध गराउनु पर्ने दोहोरो चुनौती छ । यस्तो अवस्थामा कस्तो दिगो विकास रणनीति अपनाउनु उपयुक्त हुन्छ ? व्यावहारिक उपायहरू सुझाउनुहोस् । ५
७. सुशासनका आधारभूत तत्वहरू के के हुन् ? नेपालका सन्दर्भमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
८. मानवाधिकार र लैंगिक समानतालाई एक अर्काको परिपूरकका रुपमा लिन सकिन्छ । यस भनेको पुष्टिसहित उतर लेख्नुहोस् । ५
९. वर्तमान परिपेक्ष्यमा हाम्रो देशमा कानूनी राज्य स्थापनामा देखिएका समस्याहरू केलाउदै समाधानका उपायहरू बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. आदिवासी जनजाती तथा दलितहरूको उत्थानका लागि राज्यले चालेका प्रयासहरूको छोटो समिक्षा गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६६/१०/०२ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. लोकसेवा आयोगको वर्तमान भूमिकाको चर्चा गर्दै देश संघीय संरचनामा गएपछि आयोगले के कस्तो काम काम र जिम्मेवारी बहन गर्नुपर्ला ? आफ्नो विचार व्यक्त गर्नुहोस् । ५
२. व्यवस्थापनलाई कामको अध्ययन किन भनेको हो ? सार्वजनिक प्रशासन र व्यवस्थापनको मुख्य भिन्नता के हो ? बुँदागत रूपमा लेख्नुहोस् । ५
३. सार्वजनिक नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन, अनुगमन र मूल्यांकन मध्ये नेपालको परिपेक्ष्यमा कुनलाई ज्यादा माहत्वपूर्ण ठान्नुहुन्छ र किन ? छोटकरीमा आफ्नो सुझावहरु दिनुहोस् । ५
४. नेपालको कर्मचारी प्रशासनमा ट्रेड युनियनको उपयोगिताको समिक्षा गर्नुहोस् । ५
५. नेपालमा बजेट तर्जुमा प्रक्रिया उल्लेख गर्दै यस सिलसिलामा आउने कठिनाइका बारेमा छोटकरीमा उत्तर दिनुहोस् । ५
६. गैर सरकारी संस्था र स्थानीय निकायको अन्तरसम्बन्धलाई स्थानीय स्वायत्त शासन ऐन २०५५ ले कसरी पुष्ट्याएको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. के नेपालका आवधिक योजनाहरु मुलुकको गरिवी निवारणमा सहायक बनेका छन् ? उदाहरण सहित चर्चा गर्नुहोस् । ५
८. समावेशीकरण भन्नाले के जनाउदछ ? के यसले न्यायपूर्ण समाजको निर्माणमा सघाउ पुर्याउँछ ? पुर्याउँछ भने कसरी ? ५
९. नेपालमा आदिबासी र जनजाती उत्थानका लागि गरिएका प्रयासहरूलाई बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । के यसमा थप सुधारहरूको आवश्यकता देख्नु भएको छ ? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
१०. राउटे जातिको आर्थिक अवस्थाको चर्चा गर्दै यिनीहरूको उत्थानको लागि सरकारबाट के कस्ता कार्यक्रमहरु चालिनु पर्दछ भन्ने तपाइलाई लाग्दछ ? व्यावहारिक सुझावहरु बुँदागत रूपमा दिनुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६५/१०/२४ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ अनुसार संविधानसभा गठन सम्बन्धमा प्रकाश पार्दै उक्त सभाको गठनका लागि अवलम्बन गरिएका मिश्रित निर्वाचन प्रणालीको परिचय दिनुहोस् । ५
२. बजेट र आवधिक योजनाको बीचमा कस्तो सम्बन्धमा रहन्छ ? मध्यकालीन खर्च संरचनाले कसरी बजेटलाई आवधिक योजनासँग आवद्ध गर्दछ ? लेख्नुहोस् । ५
३. नेतृत्व र समन्वय यी दुई व्यवस्थापनका प्रमुख तत्वहरू मध्यका हुन् । नेपालको सन्दर्भमा यिनीहरूको अवस्था कस्तो छ ? विवेचना गर्नुहोस् । ५
४. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई जनमुखी, प्रभावकारी र सहज बनाउन के कस्ता उपायहरू अवलम्बन गर्नुपर्दछ ? प्रकाश गर्नुहोस् । ५
५. कानूनी राज्यका कस्तो विशेषताहरू हुन्छन् भन्ने कुरा उल्लेख गरेर कानूनी राज्यको अवधारणाको चिनारी दिनुहोस् । ५
६. निजामती सेवामा आरक्षणकालागि गरिएका व्यवस्था के प्रयाप्त छन् ? कारणसहित उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. नेपालमा महिलाहरूको अवस्थामा समयानुकूल रूपमा उत्थान हुन् नसक्नाको कारणहरू विश्लेषणात्मक रूपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । साथै महिलाहरूको विकास के कसरी छोटो समयमा गर्न सकिन्छ ? सो बारेमा आफ्नो मौलिक सुझावहरू सहित उत्तर लेख्नुहोस् । ५
८. नेपालमा लोकतन्त्रको दिगो विकासका लागि समावेशीकरण अवधारणाको कार्यान्वयनले कसरी सघाउ पुर्याउला ? संक्षिप्त आफ्नो मन्तव्य दिनुहोस् । ५
९. मानव अधिकारका आधारभूत सिद्धान्तहरू उल्लेख गर्नुहोस् । नेपालमा मानव अधिकारको वर्तमान स्थितिलाई कसरी हेर्नुभएको छ ? आफ्नो स्पष्ट धारणा बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा मधेस क्षेत्रमा कति प्रकारका जनजातिहरू छन् ? तिनीको भाषा भाषि, रहन सहन, भेष भुष, धर्म, संस्कृति एवं जीवनयापनका पद्धतिको बिषयमा संक्षेपमा लेख्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६५/१०/२२ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको अन्तरिम संबिधान, २०६३ मा उल्लेखित राज्यको दायित्वको निर्वाह तथा कार्यान्वयन सरकाले कसरी गर्नुपर्ने व्यवस्था रहेको छ ? स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
२. नेपालमा बजेट तर्जुमा समस्याहरू उल्लेख गर्दै वर्तमान बजेट तर्जुमा प्रक्रिया/प्रणालीलाई सुधार गर्न के गर्नुपर्ला ? बुँदागत रूपमा ठोस सुझाव दिनुहोस् । ५
३. कमर्चारी उत्प्रेरणा र उत्पादकत्व बीच हुने अन्तरसम्बन्धको बारेमा स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
४. विकास कार्यहरूमा जनसहभागिता सुनिश्चित गर्न के कस्ता उपायहरू अवलम्बन गर्नुपर्दछ ? विवेचना गर्नुहोस् । ५
५. नेपालमा गरिवी निवारणको दिशामा कयौं आवधिक योजनाहरूमा थुप्रै नीतिहरू अवलम्बन गरि विभिन्न कार्यक्रमहरू संचालन गरिए । तर गरिवीको समस्या झन् झन् जटिल बन्दै गएको आभाष हुन्छ । गरिवीको दुष्चक्र हटाई आर्थिक सामाजिक रुपान्तरण गर्न के कस्ता सुधार गर्नुपर्ला ? आफ्नो मौलिक सुझावहरू छोटकरीमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
६. कुनै पनि योजना, नीति, कार्यक्रमहरूको नियमित अनुगमन र मूल्यांकन नगरे पछि बन्ने योजना, नीति तथा कार्यक्रम परिमार्जन गर्न सकिदैन र कार्यान्वयनमा देखा परेका कमजोरीहरू सच्याउन पनि सकिदैन भन्ने भनाई प्रति तपाइको विश्लेषणात्मक टिप्पणी प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
७. (क) सुशासन भनेको अधिकारको न्यायपूर्ण प्रयोग हो । यो भनाई नेपालका नागरिक समाजका एक अगुवाको हो । यसमा तपाईं सहमत हुनुहुन्छ ? (ख) सुशासनका आधारभूत तत्व के हुनुपर्छ भन्ने ठान्नु हुन्छ ? बुँदागत रूपमा लेख्नुहोस् । ५
८. आरक्षण र सकारात्मक विभेद जस्ता दुई अवधारणाहरू बिचको समानता र असमानता बारे छोटो टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
९. कानूनी राज्य(Rule of Law)को अवधारणाहरू बिचको समानता र असमानता बारे छोटो टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालका जनजाती र दलितबर्गका सामाजिक र सांस्कृतिक समस्याहरूको सक्षिप्त चर्चा गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६५/१०/२२ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको अन्तरिम संबिधान, २०६३ मा स्वतन्त्रताको हक बारे के कस्तो प्रावधान छ ? जानकारी दिनुहोस् । ५
२. राज्यको उत्पतिको विकासवादी सिद्धान्त र सामाजिक सम्झौताको सिद्धान्तबारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
३. आर्थिक प्रशासनका लागि बजेट नियन्त्रण गर्ने उपायहरू बारे जानकारी दिनुहोस् । ५
४. कर्मचारीलाई तालिमको आवश्यकता किन पर्दछ ? आफ्नो राय दिनुहोस् । ५
५. एक कुशल व्यवस्थापकका आधारभूत कार्यहरू के के हुन् ? लेख्नुहोस् । ५
६. नेपालको विकासमा गैरसरकारी संस्थाको भूमिका विषयमा समीक्षा गर्नुहोस् । ५
७. विकास प्रशासन (Development Administration) का उद्देश्य वताउनुहोस् । ५
८. निजामती सेवामा समावेशीकरण सम्बन्धि कस्तो व्यवस्था गरिएको छ ? छोटो उत्तर लेख्नुहोस् । ५
९. नयाँ लोकतान्त्रिक संस्कृतिमा मानव अधिकारको भूमिका र माहत्वको व्याख्या गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालका आदिबासीको उत्थानका प्रयासहरू प्रभावकारी बनाउने उपायहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६४/१०/१८ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालमा राज्यका तिन अंगहरू बिचको अन्तरसम्बन्धलाई बढी सन्तुलित र सामान्यपूर्ण बनाउन कुन कुन पक्षबाट के कस्तो प्रयास हुन् आवश्यक छ ? बुँदागत रूपमा आफ्नो विचार व्यक्त गर्नुहोस् । ५
२. नेपालको सार्वजनिक प्रशासन अन्तर्गतको कर्मचारी प्रशासनलाई छिटोछरितो र प्रभावकारी बनाउन के कस्ता उपायहरू अपनाउनु पर्छ? संक्षेपम उल्लेख गर्नुहोस् । ५

३. दिगो विकास भन्नाले के बुझिन्छ ? नेपालमा दिगो बिकासका लागि अवलम्बन गरिनुपर्ने कमसेकम ७ उपायहरु प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
४. वेकेन्द्रिकरणलाई प्रभावकारी बनाउन आवश्यक मूलभूत ५ तत्वहरु प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
५. सुशासन (Good Governance) का सुचाखारु के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. चालु तिन बर्षिय अन्तरिम योजना (२०६४/०६५ -२०६६/०६७) को आधारपत्र अनुसार समावेशी आधार भएको आर्थिक वृद्धिको रणनीतिलाई गरिवी न्यूनीकरण अनुकूल बनाउने सन्दर्भमा के कस्ता कार्यक्रमहरु बढी प्रभावकारी हुन् सक्छन् ? स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
७. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली बारे चर्चा गर्दै यसको सुदृढका लागि नेपालको प्रशासनमा अपनाउनु पर्ने कदम बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
८. व्यवस्थापनमा नेतृत्वको महत्व के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. नेपालको निजामती सेवामा सेवा प्रवेशको लागि योग्यता प्रणालीमा प्रतिकूल असर नपर्ने गरि आरक्षण र सकारात्मक विभेदको व्यवस्था कुन रुपमा उचित हुने ठान्नुहुन्छ? ५
१०. आदिबासी, जनजाती र दलित भन्नाले के बुझ्नु हुन्छ ? यिनीहरुको उठ्थान्को लागि के कस्ता सरकारी र अर्धसरकारी संस्थाहरु गठन गरिएका छन् ? नाम लेख्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित दितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६४/१०/१८ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सरकारका तिन वटा अंगहरु बिचको अन्तरसम्बन्ध बारे संक्षेपमा प्रकाश पार्नुहोस् । ५
२. बजेट तर्जुमा प्रक्रिया भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ? बजेट तर्जुमा गर्दा कुन कुन कुराहरुमा ध्यान पुर्याउनु पर्दछ ? बुँदागत रुपमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
३. सार्वजनिक प्रशासनको प्रभावकारिता अभिवृद्धिका लागि तत्काल के कस्ता उपायहरु अवलम्बन गर्नुपर्ला ? आफ्नो महत्वपूर्ण सुझाव दिनुहोस् । ५
४. चमत्कारिक नेतृत्व (Charismatic Leadership) मा हुनुपर्ने पाँच गुणहरु के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. तपाईं कस्ता कस्ता कुराहरुलाई संगठनमा कार्य गर्ने प्रेरणामा प्रभाव पार्ने तत्वहरु मान्नु हुन्छ ? आफ्नो अनुभवको आधारमा पुष्टि सहित जवाफ दिनुहोस् । ५

६. हालको संक्रमण कालमा नेपालमा विकास प्रशासनको मौजुदा स्थिति बारे छोटो विवेचना प्रस्तुत गर्दै, राजनीति र विकास प्रशासनको अन्तर सम्बन्ध बारे आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
७. सुशासनको मूलभूत तत्वहरु के के हुन् स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
८. लोकतान्त्रिक संघीय राज्य संरचनाले नेपालको विकासमा कस्तो प्रभाव पार्ने ? चर्चा गर्नुहोस् । ५
९. आर्थिक र सामाजिक रुपले पछाडी परेका जाति र समुदायको उत्थानको निम्ति अपनाउनु पर्ने उपायहरु के के हुन्? कुनै ५ वटा उपाय उल्लेख गरि ति मध्ये एउटाको संक्षिप्त बर्णन गर्नुहोस् । ५
१०. निजामती सेवामा आरक्षणको आवश्यकता किन परेको हो? कारण सहित व्याख्या गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६४/१०/१४ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. शक्ति सन्तुलनका हिसाबले नेपालको अन्तरिम संबिधान २०६३ कतिको उपयुक्त छ ? न्यायपालिका र कार्यपालिकालाई कमजोर बनाएको छ भन्ने गुनासोसंग के तपाईं सहमत हुनुहुन्छ ? संक्षेपमा आफ्नो तर्क दिनुहोस् । ५
२. सार्वजनिक नीति निर्माणका प्रक्रियाहरु के के छन् ? हाम्रो मुलुकमा कार्यकारीले निर्माण गरेका नीतिहरुको दुई दुईवटा सफल र दुर्बल पक्ष लेख्नुहोस् । ५
३. दण्डहिन्ता (Impunity) कानूनी राज्यको उपहास हो । विद्यमान शान्ति सुरक्षाका सन्दर्भमा दण्डहिन्ताले पारेका नकारात्मक प्रभाव बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. नेपालमा लैंगिक सवालहरुको समाधान गर्न आरक्षण गर्दा पर्ने सकारात्मक प्रभाव बारे टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
५. लोकतन्त्रको सुदृढ बनाउनका लागि प्रमुख प्राथमिकता दिनुपर्ने विकास योजना के हुनसक्छ ? तर्कसहित स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
६. जनसहभागितामा आधारित विकासमात्रै अधिकारमुखी र दिगो हुन सक्दछ? छोटकरीमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
७. प्राविधिक कर्मचारीलाई स्थलगत कार्य संचालन गर्न उत्प्रेरणा प्रदान गर्ने विभिन्न उपायहरु बारे जानकारी दिनुहोस् । ५

८. राष्ट्रिय मानव अधिकार आयोगको काम, कर्तव्य र अधिकार के हो ? यी कुराहरु कहाँ उल्लेख छ? लेख्नुहोस् । ५
९. राष्ट्रिय निर्माण र प्रजातन्त्रको सुदृढ बलियो स्थानीय सरकार विना संभव हुदैन भन्ने भनाइसँग कतिको सहमत ? स्थानीय सरकारको पुष्ट्याई दिनुहोस् । ५
१०. नेपालमा जनसंख्या र बसाईसराई अवस्थाले अर्थतन्त्रमा पारेको ५ वटा मुख्य मुख्य प्रभाव उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६२/२/२३ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. हाकिममुखी नेतृत्व (Boss Centered Leadership) लाई सहायकमुखीमा परिणत गर्न एउटा व्यवस्थापकको नेतृत्व शैलीमा के कस्ता व्यवहारमा हुनुपर्ने आवश्यकता ठान्नुहुन्छ? संक्षेपमा स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
२. योजना प्रक्रियाका परामितिहरु (Parameters) के के हुन् ? उल्लेख गर्दै योजना प्रक्रियामा तिनको अन्तरसम्बन्ध बारेमा संक्षेपमा वर्णन गर्नुहोस् । ५
३. नेपालको बजारोन्मुख अर्थ व्यवस्था र सरकारको अनिवार्य संलग्नताको मौजुदा पृष्ठभूमिमा सार्वजनिक प्रशासनको उपयुक्त विकल्प पहिचान गर्नुहोस् । ५
४. श्री ५ को सरकारले लागू गरेको स्थानीय स्वायत्त शासन सम्बन्धि कानूनले केन्द्रीय तहमा रहेको शासन प्रणालीलाई तल्ला निकायमा निक्षेपण गर्न कति मद्दत पुर्याएको ठान्नुहुन्छ? विश्लेषण गर्नुहोस् । ५
५. नेपालको संबिधान २०४७ ले अध्यादेश सम्बन्धमा गरेको व्यवस्थालाई आधारमानी प्रतिनिधि सभा नभएको वर्तमान अवस्थामा ६/६ महिनामा पुनःजारी गर्ने गरी बन्ने गरेका अध्यादेशको कानूनी तथा सामाजिक औचित्य कस्तो रहेको ठान्नुहुन्छ? चर्चा गर्नुहोस् । ५
६. विकास प्रशासन परम्परागत सार्वजनिक प्रशासन भन्दा के कति कुरामा भिन्न छ ? यसबारे आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
७. असल व्यवस्थापक के कस्ता गुणबाट सम्पन्न हुनसक्नु पर्ने ठान्नुहुन्छ? नेपालको परिवेशमा आफ्नो अभिव्यक्ति दिनुहोस् । ५

८. नेपालको विकास अभियानको सफलताको लागि मौजुदा व्यवस्थापन सूचना प्रणालीमा के कस्ता सुधार आवश्यक ठान्नुहुन्छ? छोटकरी उतर दिनुहोस् । ५
९. वर्तमान पुरुष प्रधान सामाजिक व्यवस्थाले नेपालमा महिला सहभागिता र लैंगिक मुद्दाको क्षेत्रमा सिर्जना भएका समस्याका बारेमा टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
१०. विकास अभियानमा गैरसरकारी संस्थाहरुको भूमिकालाई कसरी प्रभावकारी बनाउन सकिएला? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६२/२/१५ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सूचना प्रणालीमा अवरोध आयो भने व्यवस्थापनमा नराम्रो असर पर्न सक्छ ? यस कुरालाई पुष्टि गर्ने गरी तर्कहरु प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
२. नेपालमा गैरसरकारी संस्थाहरुको बाढी आएको छ भनिन्छ । के यी संस्थाहरु स्थानीय तहमा विकासका लागि जनसहभागिता जुटाउन सक्षम देखिन्छन्? आफ्नो भनाईहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. निजि व्यवस्थापन प्रणालीले सार्वजनिक प्रशासन प्रणालीलाई क्रमिक रुपमा चुनौती दिदै आएको पाइन्छ ? अहिलेको स्थिति /समयमा सार्वजनिक प्रशासन क्षेत्रमा देखिएका चुनौतिहरु के के हुन् ? संक्षिप्तमा बर्णन गर्नुहोस् । ५
४. नेपालमा बिकेन्द्रिकरणको प्रयासको थालनी धेरै पहिलेदेखि भएको हो तापनि विभिन्न कारण र समस्याले गर्दा विकेन्द्रीकरण राम्ररी कार्यान्वयन भएको पाइएको छैन ? विकेन्द्रीकरण सम्बन्धि कार्यक्रमहरु के कसरी उपयोगी एवं व्यावहारिक दांगमा प्रभावकारी रुपमा लागू गर्न सकिएला ? बुँदागत आधारमा कार्यान्वयन गर्ने सुझावहरु प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
५. उत्प्रेरणा (Motivation) भन्नाले वास्तवमा कुन कुन पक्षलाई इंगित गरिएको हुन्छ ? नेपालको परिपेक्ष्यमा कर्मचारीहरुमा उत्प्रेरणाको स्थिति कस्तो रहेको पाउनु भएको छ ? छोटो विवेचना प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
६. नेपालमा विकास प्रशासन को कार्यान्वयनमा देखापरेको समस्याहरु के के हुन् ? लेख्नुहोस् । ५

७. विश्वव्यापीकरण र आर्थिक उदारिकरणको क्रममा बदलिदै गएको राज्यको भूमिकाका सन्दर्भमा सार्वजनिक प्रशासनको कार्यक्षेत्रलाई कसरी बुझ्नुहुन्छ ? नेपालको अनुभवलाई प्रस्तुत गर्दै आफ्नो धारणा स्पष्ट दिनुहोस् । ५
८. मुलुकको विकासलाई दिगो र भरपर्दो बनाई राख्न पर्यावरणीय पक्षको सम्बर्धन अपरिहार्य मानिन्छ । दशौं योजनाले यस दिशामा के कस्ता कदम अघि सारेको छ ? लेख्नुहोस् । ५
९. विकास योजनाको अनुगमन भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ? प्रभावकारी अनुगमन व्यवस्थाले योजनाको कार्यान्वयनलाई उपलब्धिमूलक तुल्याउन कसरी सकिन्छ ? स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
१०. केही समययता विभिन्न पक्षबाट नेपालको हरेक क्षेत्रम महिला तथा पिछडिएका जनजातिहरुलाई समानरूपमा सहभागी गराउने उद्देश्यले आरक्षण दिनुपर्छ भन्ने अवधारणा अगाडी सार्न थालिएको पाइन्छ । यसबाट देशको राजनैतिक तथा सामाजिक क्षेत्र र आर्थिक विकासको प्रक्रियामा के कस्तो तत्कालिन र दीर्घकालिन प्रभाव पर्न सक्ने ठान्नुहुन्छ? संक्षिप्त समालोचनात्मक विश्लेषण प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित द्वितीय श्रेणी, उपसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६२/२/१३ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालमा गैरसरकारी संस्थाहरु लाई मुलुकको विकासको मूल प्रभावमा समायोजन गर्न के सुझाव दिनुहुन्छ ? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
२. योजनाको अनुगमन एवं मूल्यांकन भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? ५
३. सातौं योजनाकाल देखिनै आवधिक योजनाहरुले गरिवी निवारणका कुराहरु गरेतापनि वास्तविक रुपमा गरिवहरुको संख्या घटेको पाइदैन । के तपाईं यस भनाईसंग सहमत हुनुहुन्छ ? बुँदागत रुपमा कारणहरु दिनुहोस् । ५
४. सुशासन कायम गर्नु वर्तमान प्रशासनको एउटा महत्वपूर्ण चुनौती हो । यस चुनौतिको सामना गर्न श्री ५ को सरकारले के कस्ता शासकीय सुधारका प्रयासहरु गरिरहेको छ ? विवरण दिनुहोस् । ५
५. व्यवस्थापन नेतृत्वको ठुलो भूमिका रहेको हुन्छ । विभिन्न प्रकारका नेतृत्व शैलीको छोटकरीमा व्याख्या गर्दै हाम्रो सन्दर्भमा कुन नेतृत्वशैली प्रभावकारी हुन सक्ला ? आफ्नो तर्क पेश गर्नुहोस् । ५

६. नेपालमा मन्त्रालयहरूको संख्या आवश्यकता भन्दा बढी भयो भन्ने गुनासो सुन्ने गरिन्छ । विभिन्न समयमा गठन गरिएका प्रशासन सुधार आयोगहरूले पनि मन्त्रालयको संख्या घटाउने सुझाव दिएको पाइन्छ । मन्त्रालयको संख्यालाई आवश्यकता भन्दा बढी राख्नुको मूल कारण के होलान् ? उसलाई कसरी सम्बोधन गर्न सकिएला । ५
७. जनसहभागिता विना हाम्रो जस्तो मुलुकको विकास संभव छैन भन्ने गरिन्छ । तपाईं यसमा के धारणा राख्नु हुन्छ ? सैदान्तिक परिवेशमा समिक्षा गर्नुहोस् स्पष्ट दिनुहोस् । ५
८. निजामती सेवामा कर्मचारीको कार्य उत्प्रेरणाको स्तर एकदमै न्यून रहेको जनगुनासो पाइन्छ । तपाइको अनुभवमा यो समस्या विद्यमान रहनुमा मुख्य जिम्मेवार तत्व के रहेको ठान्नुहुन्छ ? लेख्नुहोस् । ५
९. नेपालमा विकेन्द्रीकरण किन प्रभावकारी भएको छैन ? स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
१०. अन्तर व्यक्ति (एक आपस) संचारमा बाधा ल्याउने तत्वहरूको पहिचान गरि यस समस्या समाधानका उपायहरू सबैले बुझ्नेगरी प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६२/२/८ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको संबैधानिक बिकासका चरणहरू (Phases) बारे संक्षेपमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
२. नेपालको सार्वजनिक नीति निर्माणमा कुन हदसम्म भागिदारहरूको (Stakeholders) सहभागिता हुने गर्दछ ? भागिदारहरूका सहभागिता अभिवृद्धि गरी नीति निर्माण परिमार्जन गर्न सकिन्छ कि सकिदैन ? टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
३. निजामती सेवामा कर्मचारीहरूमा सार्वजनिक उत्तर दायित्वको कमी भएको गुनासो बारम्बार उठने गरेको छ । त्यसका कारणहरू विश्लेषण गरी सुधारका उपायहरू सुझाव दिनुहोस् । ५
४. सार्वजनिक प्रशासनमा पारदर्शिताका सिमाहरू स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
५. नवौं योजनाको कार्यान्वयन क्रममा हासिल गरिएको सफलता/असफलताका अनुभवको आधारमा दशौं योजनाका उद्देश्यहरू हासिल गर्न कति हदसम्म सफलता पाइएला ? छोटो विवेचना गर्नुहोस् । ५
६. प्रशासन र व्यवस्थापन विच रहेको मूलभूत भिन्नताहरू स्पष्ट पार्दै श्री ५ को सरकारका विभागीय प्रमुखहरू प्रशासक हुन् वा व्यवस्थापक हुन् ? व्याख्या गर्नुहोस् । ५
७. नेपालको बिकास प्रक्रियामा महिलाहरूलाई पुरुष सरहको स्थितिमा ल्याउन के कस्तो रणनीति अपनाउनु पर्ला ? छोटो उत्तर दिनुहोस् । ५
८. मानवीय संसाधन विकास गर्ने उपायहरू बारे जानकारी दिनुहोस् । ५
९. नेपालमा कार्यान्वयन हुने अधिकांश योजना वा परियोजनाले अपेक्षित प्रतिफल र असर दिने गरेको पाइन्छ । यिनको मुख्य कारणहरू संक्षिप्त विवेचना गर्नुहोस् । ५
१०. विश्वव्यापीकरणबाट नेपाललाई हुने बेफाइदाहरू के के हुन् ? ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६२/२/११ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालमा भौतिक पूर्वाधारहरू सिर्जना गर्ने योजनाहरूमा बढी भ्रष्टाचार हुन्छ भन्ने व्यापक जनगुनासो छ । यो गुनासो सही गलत के हो ? व्याख्या गर्दै भ्रष्टाचारमुक्त भौतिक पूर्वाधारका योजनाहरू सम्पन्न गर्न के कस्तो रणनीति तर्जुमा गर्नुपर्ला ? सुझाव दिनुहोस् । ५
२. नेपालमा सार्वजनिक नीति हरू के कसरी तर्जुमा गरिन्छ ? प्रभावकारी नीति कार्यान्वयनको लागि के कस्तो व्यवस्था गर्नुपर्ला ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा योग्य, दक्ष र सक्षम कर्मचारीहरू नभएका होइनन् तर श्री ५ को सरकारले तिनको प्रयोग गर्न सकेन् भनिन्छ । यो भनाई संग तपाईं सक्षम भए पक्षमा र असहमत भए बिपक्षमा आफ्नो तर्कहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
४. परियोजना मूल्यांकनको उद्देश्य र उपादेयता बारे प्रकाश पार्नुहोस् । ५
५. व्यवस्थापनमा टोलिगत कार्य भन्नाले के बुझिन्छ ? ५
६. कुनै पनि संगठनमा कार्यरत कर्मचारीहरूलाई काम प्रति उत्प्रेरित गर्न संगठन भित्र के कस्ता कार्यहरू गर्नु उपयुक्त हुने ठान्नुहुन्छ ? कारणहरू सहित सुझाव प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
७. नेपालमा आर्थिक तथा सामाजिक रूपले पिछडिएका जनजाती, समुदाय, दलित बर्ग तथा महिलालाई बिकासको मूल प्रवाहमा सम्मिलित गर्न कस्तो रणनीति आवश्यक पर्ला ? लेख्नुहोस् । ५
८. बसाई सराई (Migration)को प्रवृत्तिले देशको राजनैतिक एवं सामाजिक क्षेत्रको साथै अर्थतन्त्रको विकास प्रक्रियामा के कस्तो प्रभाव पार्दछ ? संक्षिप्त टिप्पणी प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
९. नेपालको निजीकरण कार्यक्रम सफल/असफल के रह्यो त्यसको चर्चा गर्दै अब कस्तो रणनीति सरकारले अवलम्बन गर्नुपर्ला ? सुझाव दिनुहोस् । ५
१०. नेपालमा सुशासन प्रभावकारी गर्ने उपायहरू के हुन् सक्छन् ? ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६४/९/२१ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको जनप्रशासनले सरकारका तीन प्रमुख अंगहरू व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिकालाई कसरी जोड्ने काम गरेको छ ? विवेचना गर्नुहोस् । ५
२. नेपालमा सहभागितामूलक व्यवस्थापनको आवश्यकता र औचित्यबारे आफ्नो मन्तव्य दिनुहोस् । ५
३. वर्तमान निजामती सेवाबाट सर्वसाधारण जनताहरूलाई पुर्याइनुपर्ने सेवा सुबिधा सरल र प्रभावकारी ढंगबाट प्रदान गर्न गरिनुपर्ने सुधारहरू सम्बन्धमा आफ्नो राय सुझाव संक्षिप्त रूपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
४. नेपालमा विकेन्द्रिकरणले सार्थक सफलता प्राप्त गर्न नसक्नुका कारणहरू संक्षिप्त रूपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. दिगो मध्यस्थताका गुणहरू के के हुन् ? ५
६. सुशासनका आधारभूत उद्देश्यहरू के के हुन् । ५
७. विश्वव्यापीकरणको प्रभाव अल्पविकसित तहत भूपरिवेष्ठित देशमा कुन कुन क्षेत्रमा पर्दछ ? नेपाल जस्तो राष्ट्रले यसबाट फाइदाहरू कसरी लिन सक्छ ? ५
८. नेपाल विविधताको देश भएको हुनाले यहाँका विभिन्न समुदायहरूको विकास गर्नका लागि निजामती प्रशासकले कस्तो भूमिका निभाउनु पर्ला ? ५
९. सुशासन र विकास बिचको अन्तरसम्बन्धलाई केलाउँदै नेपालमा सुशासनको कमीलाई कसरी सुधार गर्न सकिन्छ ? विवेचना गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालका पिछडिएका महिला, आदिवासी/जनजाती, मधेशी, दलित र अपांगहरूलाई बिकासको मुलधारमा ल्याउन सरकारले के कस्ता कदमहरू चल्नु पर्ने देख्नुहुन्छ ? आफ्नो राय सुझाव प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६५/९/९ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. शक्ति पृथकीकरणको सिद्धान्त भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५

२. कार्यपालिकाले गठन गरेको प्रशासकीय अदालतबाट स्वतन्त्र न्यायपालिकाको अंगले दिने सरह निर्णय अपेक्षा गरिएको वर्तमान संरचनाको पक्ष विपक्षमा तर्क दिनुहोस् । ५
३. सार्वजनिक क्षेत्रमा पारदर्शिता अवलम्बन गर्दा अपनाइने दुईवटा प्रमुख सिद्धान्तहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. सवल कर्मचारीतन्त्र नै सफल सार्वजनिक प्रशासनको आधार हो भनिए पनि सेवामा प्रतिवद्धता, पारदर्शिता र निष्पक्षताको प्रत्याभूति नभएसम्म सार्वजनिक प्रशासन जनमुखी र लोकप्रिय हुन नसक्ने हुँदा यी तिनै तत्वलाई कायम राख्न के कस्ता उपायहरू अपनाउनु पर्छ? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
५. सार्वजनिक निकायका पदाधिकारीलाई आफूले गरेको कार्य र निर्णयको परिणामको निम्ति मुलुक र जनताप्रति उत्तरदायी हुनुपर्ने अवस्था सिर्जना गर्नका निम्ति सार्वजनिक निकायको संचालन पद्धतिमा के कस्तो सुधार गर्नुपर्छ ? संक्षिप्त विवेचना गर्नुहोस् । ५
६. नेपालको विकास प्रशासनका मुख्य पाँच चुनौतिहरू र तिनका समाधानका उपायहरू बुँदागत रूपमा लेख्नुहोस् । ५
७. सुशासन (Good Governance) को आधारभूत सिद्धान्त के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. कोही व्यक्ति जन्मजात नेता हुदैन । नेतृत्व गर्ने क्षमता र सीप विकास गर्न सकिन्छ भन्ने तर्कसंग तपाईं कतिको सहमत हुनुहुन्छ ? ५
९. नेपालमा अहिलेसम्म जारी भएका संबिधानहरूमा कुन संबिधानले नेपाली नागरिकहरूलाई सबभन्दा बढी मौलिक मानव अधिकार प्रदान गरेको छ ? सो संबिधानले व्यवस्था गरेका प्रमुख मौलिक हकहरू के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. अपांगहरू Disable होइनन्, Differently able हुन् भन्ने तर्क संग तपाईं कतिको सहमत हुनुहुन्छ ? ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६६/९/९ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. एक्काईसौं शताब्दीको परिवर्तित सामाजिक आर्थिक र राजनैतिक परिबेशमा सार्वजनिक प्रशासनको आवश्यकता र चुनौतीहरूको बुँदागत व्याख्या गर्नुहोस् । ५

२. कार्यपालिका र न्यायपालिका दुबैले आफ्नो सीमाभित्र रहेर आफ्नै ढंगले कानून निर्माण गर्दछन् । यसबारेमा आफ्नो भनाई छोटकरीमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
- ५
३. एकातिर कर्मचारीहरूले ऐन नियम र सरकारका पटक पटकका निर्देशन बाट बढी नियन्त्रित भएर काम गर्न सकेनन् भनिन्छ भने अर्कोतिर कर्मचारीहरू बढी अनियन्त्रित भएर नै काम गरेनन् भन्ने गरिन्छ । यस भनाईसंग तपाईं कति सहमत हुनुहुन्छ ? तर्क सहित आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
४. नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा व्यावसायिकताको अभाव हुनुका मुख्य कारणहरू पहिचान गरि निराकरणका उपायहरू सुझाउनुहोस् । ५
५. उत्प्रेरणका सिद्धान्त मध्ये तपाईंलाई सबैभन्दा उपयुक्त लाग्ने सिद्धान्त कुन हो ? कारण सहित संक्षिप्त परिचय दिनुहोस् । ५
६. निर्णय प्रक्रियाका चरणहरू बारेमा परिचयात्मक टिप्पणी लेख्नुहोस् । ५
७. सुशासनका प्रमुख तत्वहरूका बारेमा छोटकरीमा लेख्नुहोस् । ५
८. विकास आयोजनाहरू अधुरो रहनुको कारण सही अनुगमन तथा मूल्यांकन नभएर हो वा दण्डहिनताको स्थिति भएर हो ? अनुगमन तथा मूल्यांकनलाई पुरस्कार र दण्डसंग आवद्ध गर्न के गर्नुपर्ला ? आफ्नो भनाई प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
९. समावेशी लोकतन्त्र भनेको के हो ? नेपालको सन्दर्भमा समावेशी लोकतन्त्रको आवश्यकता र औचित्यको पुष्टी गर्नुहोस् । ५
१०. नेपाली समाजलाई तिब्बती र भारतीय संस्कृतिको मेल्टिंग पट (Melting Pot) को रूपमा लिइन्छ । परिवर्तन र सुधारको दृष्टिकोणले यो सामाजिक बनोट कति उपयोगी मानिन्छ ? आफ्नो विचार प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६६/९/११ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. जनसाधारणलाई राज्यद्वारा आधारभूत सेवाको प्रभाव सुचारु रूपमा किन हुन् सकिरहेको छैन ? विद्यमान अवरोधहरू दर्शाउँदै सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिताका लागि तत्काल ध्यान दिनुपर्ने पक्षहरू स्पष्ट उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. नेपालको राज्य पुनर्संरचनाको सन्दर्भमा सरकारको स्वरूपको बिषयमा विभिन्न क्षेत्रबाट प्रस्तावित बिचारहरू उल्लेख गर्दै सरकारको कस्तो स्वरूप नेपालका लागि उपयुक्त होला? कारण दिनुहोस् । ५
३. उतर आधुनिक (Post Modern) कालका अवधारणाहरू अनुसार राज्यको प्रकृति र राज्यद्वारा सम्पादन हुने कार्यक्षेत्रका बारेमा छोटकरीमा लेख्नुहोस् । ५
४. नेपालको अन्तरिम संबिधान, २०६३ मा व्यवस्था गरिएको सर्वोच्च अदालतको असाधारण अधिकार क्षेत्रक बारेमा छोटकरीमा लेख्नुहोस् । ५
५. सार्वजनिक उत्तरदायित्व (Public Accountability)का प्रमुख सूचकहरू के के हुन् ? बुँदागत रूपमा लेख्नुहोस् । ५
६. बजेटको माध्यमबाट उपलब्ध आर्थिक स्रोत र साधनहरूको प्रस्तावित संघयात्मक संरचनामा आबंटन (Allocation)संग सम्बन्धित चुनौती र समस्याहरूको पहिचान सहित व्याख्या गर्नुहोस् । ५
७. मौद्रिक उत्प्रेरणा अत्यन्त महत्वपूर्ण र आवश्यक बस्तु हो तर कर्मचारीमा आफ्नो कामप्रति अभिरुची र जागर बढाउनमा यो नै सबै थोक होइन । नेपालको निजामती सेवाको सन्दर्भमा कर्मचारीमा काम प्रति जागर, अभिरुची र मनोबल बढाउन के कस्तो उपाय अवलम्बन गर्नुपर्ला ? लेख्नुहोस् । ५
८. विश्वव्यापीकरणबाट नेपालले प्राप्त गरेको फाइदा क्षेत्रगत रूपमा प्रस्तुत गर्दै यसलाई गरिवी न्युनिकरणको राष्ट्रिय लक्ष्यमा सहयोगी तुल्याउन कुन कुन क्षेत्रमा के कस्तो सुधारको आवश्यकता छ? प्रष्ट पार्नुहोस् । ५
९. आरक्षण/सकारात्मक विभेद र योग्यता प्रणालीलाई संगसंगै जान सक्छन् वा सक्दैनन् ? आफ्नो धारणालाई पुष्ट्याई सहित प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
१०. नेपाली समाजको बनौटको प्रमुख विशेषताहरू के के हुन् ? संक्षिप्त रूपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६६/९/१३ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको अन्तरिम संबिधान, २०६३ अनुसार के कस्ता बिषयमा अदालतमा प्रश्न उठाउन बन्देज गरिएको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. सार्वजनिक उतरदायित्व भन्नाले के बुझिन्छ?सार्वजनिक उतरदायित्वका आधारभूत पक्षबारे प्रकाश पार्नुहोस् । ५
३. वार्ताको सफल परिणतिको लागि वार्ताकारले कुन कुन तत्वहरु उपर ध्यान केन्द्रित गर्नुपर्ने हुन्छ ? संक्षेपमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
४. कुशल व्यवस्थापनका विभिन्न पक्ष बारे उल्लेख गर्दै कुशल व्यवस्थापकका कार्यहरु तथा गुणहरु बारे व्याख्या गर्नुहोस् । ५
५. समन्वयलाई व्यवस्थापनको आत्मा भनिन्छ । यस सन्दर्भमा समन्वयको अर्थ, यसको विविध पक्षहरु र महत्वबारे जानकारी दिनुहोस् । ५
६. अधिकार निक्षेपण (Devolution of Authority) को अभिप्राय के हो ? नेपालको शासन व्यवस्थामा यसलाई के कति आवश्यक र उपयोगी देख्नुहुन्छ ? सक्षिप्त विवेचना गर्नुहोस् । ५
७. पाँच दशक भन्दा बढीको योजनाबद्ध विकास अभ्यासपछि पनि राष्ट्रिय अर्थतन्त्रको स्वरूपमा आवश्यक परिवर्तन आउन नसक्नुमा कुन कुन कारणहरु जिम्मेवार ठान्नु हुन्छ? खुलाउनुहोस् । ५
८. नेपालमा दिगो बिकासका लागि हुदै आएका सारभूत प्रयत्नहरुको टिपोट गर्दै दिगो बिकासका मार्गमा रहेका प्रमुख अवरोधहरु के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. निजामती सेवामा संख्यात्मक आरक्षण गर्ने वर्तमान नीतिले अपेक्षा गरे अनुसार गुणात्मक र समावेशी प्रशासनयन्त्र बन्न सक्छ र ? गुणदोषका आधारमा विश्लेषण गर्नुहोस् । ५
१०. नेपाली समाज र यसको बनौटका बारेमा सक्षिप्त टिप्पणी लेख्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६६/९/१५ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. गरिवी मापनका आधारहरु के के हुन् ? गरिबी निवारणका लागि नेपालमा भएका प्रयासहरुका बारेमा छोटकरीमा समिक्षा गर्नुहोस् । ५
२. राज्य उत्पतिको सैदान्तिक अवधारणा उल्लेख गर्दै नेपालको राज्य पुनर्संरचनाका आधारहरु के के हुन् ? आफ्नो धारणा व्यक्त गर्नुहोस् । ५

३. वार्ताको प्रक्रिया मध्ये तयारी नै सबैभन्दा महत्वपूर्ण पक्ष हो भनिन्छ । वार्ताको तयारी गर्दा ध्यान दिनुपर्ने कुराहरु के के हुन् ? स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
४. मिश्रित अर्थतन्त्र भन्नाले के बुझिन्छ ? यस्तो अर्थतन्त्रका विशेषताहरु माथि प्रकाश पार्नुहोस् । ५
५. संबैधानिक अंगहरु सरकारको स्वरूप भित्र पर्छन्, पर्दैनन् ? लोकतान्त्रिक अभ्यासमा यसको उपस्थिति किन आवश्यक छ ? आफ्नो विचार दिनुहोस् । ५
६. नेपालमा कर्मचारी प्रशासनका मुख्य मुख्य समस्या तथा चुनौतिहरु के के हुन् ? छोटकरीमा ब्याख्या गर्नुहोस् । ५
७. सहभागितामूलक व्यवस्थापन भन्नाले के बुझिन्छ ? नेपालमा यसको प्रयोगको अवस्था कस्तो छ ? आफ्नो भनाइहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. नेपालमा विकास सम्बन्धी क्रियाकलापहरु विकास प्रशासनको सिद्धान्त अनुरूप संचालित भएका छन् वा छैनन् ? आफ्नो मन्तव्य प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
९. कार्यालयमा समन्वयको आवश्यकताको बारेमा प्रकाश पार्दै नेतृत्वले खेल्नुपर्ने भूमिकाका बारेमा जानकारी गराउनुहोस् । ५
१०. प्रशासन र राजनीतिक बीचमा अन्तरसम्बन्ध र सीमाका बिषयमा चर्चा गर्दै दुबैका बीच सुमधुर र समन्वय कायम राख्न के गर्नुपर्ने ठान्नु हुन्छ ? नेपालको सन्दर्भमा सुझाव प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६७/८/२३ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको अन्तरिम संबिधान २०६३, को विशेषताहरुको वर्णन गर्नुहोस् गर्नुहोस् । ५
२. देशको निजामती कर्मचारी प्रशासनलाई दोस्रो जन आन्दोलन पछि पनि समावेशी बनाउन नसकिएका कारणहरु उल्लेख गर्दै यसको प्रभावकारी कार्यान्वयनको सुझावहरु प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
३. सार्वजनिक उत्तरदायित्वको प्रणालीलाई प्रभावकारी बनाउन निर्णय प्रक्रियाको पारदर्शिताले खेल्न सक्ने भूमिकाहरुमाथि टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
४. धेरै पहिले Luthar Gullick द्वारा अघि सारिएको POSDCORB को अवधारणाले आधुनिक सार्वजनिक प्रशासनको सम्पूर्ण क्षेत्रलाई ओगटनसफल देखिन्छ । यस भनाई प्रति आफ्नो तर्क संगत जावफ दिनुहोस् । ५

५. बिकासमा राष्ट्रिय एवं अन्तर्राष्ट्रिय गैर सरकारी भूमिका महत्वपूर्ण रहन्छ तर नेपालको सन्दर्भमा यिनीहरूको भूमिका प्रभावकारी हुन् नसक्नुका कारणहरू के के हुन्? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. सुशासन(व्यवस्थापन तथा संचालन ऐन,२०६४)को प्रमुख विशेषताहरूको सार संक्षिप्त रुपमा उल्लेख गर्नुहोस् ।
७. विकास प्रशासनको अवधारणा व्यवहारमा सफल हुन् नसक्नुको प्रमुख कारणहरू बताउनुहोस् । ५
८. नेपालमा संचालित विकास कार्यहरू दिगो हुन् नसकेको कारण पहिचान गर्दै त्यसका लागि ठोस सुझाव पेश गर्नुहोस् । ५
९. सकारात्मक विभेदको अवधारणालाई नेपालको सन्दर्भमा उदाहरण सहित समिक्षा गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा मधेशी दलित समुदायका बारेमा प्रकाश पार्दै उनीहरूको सामाजिक तथा आर्थिक अवस्था बारे परिचयात्मक टिप्पणी गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६७/८/२७ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नीति तर्जुमा गर्दा प्रशासकको सहभागिता र भूमिका बारे टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
२. सुशासनका लागि समावेशीकरण आवश्यक छ तर कहिलेकाही समावेशीकरणले गुणात्मक र क्षमतामूलक सेवा संचालनमा बाधा पुगेको पनि पाइन्छ । यस्तो अवस्थामा दुबैलाई कसरी सन्तुलित बनाएर लैजान सकिन्छ ? तर्कपूर्ण राय दिनुहोस् । ५
३. देशको बिकासमा सार्वजनिक प्रशासनको भूमिकामाथि प्रकाश पार्नुहोस् । ५
४. सार्वजनिक सेवा प्रवाह गर्ने कामलाई राज्यको दायित्व र नागरिक हरूको अधिकारको रुपमा स्थापित गर्न नेपालको विद्यमान अवस्थामा कस्तो परिवर्तन र सुधारको अपेक्षा गर्नुहुन्छ ? लेख्नुहोस् । ५
५. कुनै पनि देशको जनसंख्यामा परिवर्तन ल्याउने प्रमुख तत्वहरू के के हुन् ? बर्णन गर्नुहोस् । ५
६. व्यवस्थापनमा समन्वय गर्ने तरिकाहरूका सम्बन्धमा उदाहरण सहित प्रष्ट पार्नुहोस् । ५
७. देशको मानव बिकासको अवस्था न्यून रहेको सन्दर्भमा यसमा सुधार गर्न के कस्ता नीतिहरू अख्तियार गर्न उपयुक्त हुन्छ ? लेख्नुहोस् । ५
८. वित्तीय निक्षेपण बिना कामको मात्र जिम्मेवारी प्रदान गर्दा विकेन्द्रिकरणको प्रयास आपांग हुन् जाने भएकाले वित्तीय निक्षेपणलाई प्रभावकारी बनाउन उपयुक्त सुझावहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

९. निजामती सेवालाई समावेशी बनाउन निजामती सेवा ऐनअ गरिएको आरक्षणको व्यवस्थाको बारेमा समिक्षा गर्नुहोस् । ५

१०. राज्यले दलितहरुको उत्थानका लागि के कस्ता नीति अवलम्बन गर्नुपर्ला? सटिक उत्तर लेख्नुहोस्। ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६७/९/९ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सार्वजनिक नीति निर्माणका चरणहरु उल्लेख गर्दै नेपालमा यसको प्रयोगबारे संक्षिप्त चर्चा गर्नुहोस् । ५
२. नेपालमा जनतालाई पुर्याउने सेवा प्रभावकारी हुन् नसक्नुका मुख्य कारणहरुको संक्षिप्त रूपले वर्णन गर्नुहोस् । ५
३. कार्यालयमा कार्यरत कर्मचारीहरुको गुणासोहरुलाई समाधान गर्न के कस्ता व्यवस्था मिलाउन उपयुक्त हुन्छ ? आफ्नो मन्तव्य प्रकट गर्नुहोस् । ५
४. विवेकशील निर्णय प्रक्रियको आधारभूत मान्यता के हो ? उल्लेख गर्दै यस सिद्धान्तको व्यावहारिक प्रयोगको संभावना कति छ ? संक्षिप्त रूपमा आफ्नो विचार प्रकट गर्नुहोस् । ५
५. सबै भन्दा पछिल्ला व्यवस्थापकीय अवधारणाहरु मनन गरी “ व्यवस्थापन बिकासका लागि “ भन्ने मान्यता स्थापित गर्नुहोस् । ५
६. नेपालमा मानवीय संसाधन बिकासका लागि भैरहेका प्रयास बारे संक्षिप्तमा जानकारी दिनुहोस् । ५
७. नेपालमा परियोजना कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउनका लागि सुझाव दिनुहोस् । ५
८. नेपालमा बसाईसराईले सिर्जना गरेको समस्याहरु के के हुन् ? जानकारी दिनुहोस् । ५
९. नेपालको प्रशासनमा समावेशीकरणके के कस्तो असर पार्न सक्दछ ? प्रतिक्रिया दिनुहोस् । ५
१०. महिला, आदिवासी/जनजाती, मधेशी, दलित तथा अपांग हरूको सशक्तिकरणका लागि राष्ट्रले के कस्तो नीति अवलम्बन गर्नुपर्ला ? मौलिक उत्तर दिनुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६८/८/२७ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको अन्तरिम संबिधान, २०६३ मा निर्देशक सिद्धान्तमा अल्पसंख्यक तथा सीमान्तकृत समुदायको हक अधिकार सरक्षण गर्ने व्यवस्थाले परम्परागत सामाजिक व्यवस्थामा सुधार ल्याउन सकिन्छ ? विवेचना गर्नुहोस् । ५
२. कानूनी राज्य भनेको के हो ? कानूनी राज्यको लागि हुनुपर्ने मुख्य कुराहरु के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. कुशल व्यवस्थापकमा कस्तो गुणहरु हुनु पर्दछ ? उल्लेख गर्नुहोस् गर्नुहोस् । ५
४. नेपालको हालसम्मको विकास प्रयासको बाबजुद गरिबी निवारणमा खासै योगदान पुग्न सकेको छैन भन्ने भनाई प्रति आफ्नो व्यक्त गर्नुहोस् । ५
५. विवेकशील निर्णय (Rational Decision) प्रक्रियाको मार्गमा कस्ता समस्याहरु रहेका छन् ? संक्षिप्त चर्चा गर्नुहोस् । ५
६. सार्वजनिक उत्तरदायित्व के हो ? सार्वजनिक उत्तरदायित्व र सार्वजनिक सेवा प्रवाहको के कस्तो सम्बन्धले सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा प्रभावकारिता ल्याउन सकिन्छ ? संक्षेपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. अधिकार निक्षेपण र प्रत्यायोजन बीच के फरक छ ? चर्चा गर्नुहोस् । ५
८. राजधानी बाहिर निजामती कर्मचारीको कार्यक्षेत्रमा उपस्थिति न्यून रहने समस्या विश्लेषण गर्दै समस्या समाधानका लागि सुझावहरु दिनुहोस् । ५
९. मानवसंसाधन विकास भन्नाले के बुझिन्छ ? प्रष्ट पार्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा पिछडिएका समुदायलाई आर्थिक, सामाजिक एवं राजनैतिक रुपमा उत्थान गर्न के कस्ता थप प्रयास आवश्यक ठान्नु भएको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६९/८/६ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सार्वजनिक नीति निर्माणमा प्रशासनको भूमिका औल्याउनुहोस् । ५
२. नेपालमा कर्मचारीहरुलाई कामप्रति बढी उत्प्रेरित गर्न कर्मचारीको कामको मूल्यांकन गर्ने पद्धतिमा के कस्ता सुधार गर्नु उपयुक्त होला ? सुझाव दिनुहोस् । ५
३. निजामती सेवा पारदर्शी बनाउन अपनाइएका नीतिगत व्यवस्थाहरु कति सफल भएको ठान्नु हुन्छ ? पुष्ट्याई सहित आफ्नो राय प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
४. कुनै पनि सार्वजनिक निकायको ध्येय प्राप्त गर्न सो निकायको नेतृत्व बर्गको भूमिका अहम हुने कुरा स्पष्ट नै छ । नेपाल सरकारका मन्त्रालयहरुको कार्यसम्पादनमा सो मन्त्रालयमा सचिवमा के कस्ता नेतृत्व सीप आवश्यक पर्ला ? लेख्नुहोस् । ५
५. अन्तरसंस्थागत समन्वयको अभावमा कतिपय प्रशासनिक निर्णयहरुको सफल कार्यान्वयन हुन कठिन हुने देखिएका पृष्ठभूमिमा समन्वयलाई प्रभावकारी बनाउन के कस्ता उपायहरु उपयोगी होला आफ्नो तर्क प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
६. नेपालमा सहभागितामूलक व्यवस्थापनलाई मुर्तरुप दिन अपनाइएको कार्यक्रमहरु के के हुन् ? छोटकरी विश्लेषण गर्नुहोस् । ५
७. टोलिगत कार्य (Team Work) भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? समूहगत कार्य (Group Work)भन्दा यो के कस्ता कुरामा मूलभूत रुपमा भिन्न छ ? ५
८. नेपालमा विकेन्द्रीकरणका लागि दशकौं देखि प्रयास गरिए पनि जनता आधारभूत रुपमा स्वायत्त हुन नसकी स्थानीय निकायहरु झन् कमजोर हुदै गएका छन् र संघियताको माग बढेको छ । छोटोमा यसो हुनुको कारण प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
९. सकारात्मक विभेदका कमजोर पक्षहरु केलाउँदै उक्त कमजोरीहरु हटाउनक के कस्तो उपाय अवलम्बन गर्नुपर्ला ? आफ्नो तर्क प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालका विविध जात/जाति/वर्ग/समुदायहरुको तिब्रतर आर्थिक सम्बृद्धिको लागि सरकारी क्षेत्रबाट के कस्ता नीतिहरु अपनाउनु पर्ला ? संक्षिप्त रुपमा आफ्नो दृष्टिकोण प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०६९/८/८ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सरकारको स्वरूपकाबारेमा नेपालमा चलिरहेका वहस र विवाद बिगत दुई दशक भन्द बढी अवधिका सरकारहरुको छिटोछिटो भएका परिवर्तनसंग जोडिएको छ भन्ने भनेको पुष्टि गर्दै स्थायित्वका दृष्टिले नेपालका लागि उपयुक्त शासकीय स्वरूप प्रस्ताव गर्नुहोस् । ५
२. नेपालको अन्तिम संबिधान, २०६३ निर्माण गर्दा नयाँ संबिधान बन्न नसकेमा के गर्ने भन्ने बिषय किन समावेश नगरिएको होला ? । ५
३. सार्वजनिक प्रशासनमा उतरदायित्वका प्रमुख तत्वहरुबारे छोटो टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
४. सहभागितामूलक व्यवस्थापन दक्षता (Efficiency)को लागि होइन न्याय संगत समबेशिता (Equity एंड Inclusion) को लागि हो, छोटोमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
५. कार्यालय भित्र बहु ट्रेड युनियनको उपस्थितिमा टोलिगत कार्य (Team Work) सम्पादन गर्न कस्ता चुनौती र अवसरहरु हुन् सक्छन् ? सटिक उतर दिनुहोस् । ५
६. स्थानीय तहमा नतिजामूलक कार्य सम्पादन गर्न विकास प्रशासकले कस्तो भूमिका वर्तमान अन्तरिम कालमा निर्वाह गर्न सक्दछ ? छोटो समिक्षा गर्नुहोस् । ५
७. सार्वजनिक निर्माणमा जनसहभागिता सुनिश्चित गर्न र स्वामित्व लिने वातावरण बनाउन भनि ल्याइएको उपभोक्ता समूह सम्बन्धि अवधारणा कार्यान्वयनका चरणमा देखिएका विकृतिको कारण पहिल्याउदै समाधानका उपायहरु सुझाउनुहोस् । ५
८. खुला र बजारमुखी अर्थ व्यवस्था भएको मुलुकमा गरिवी निवारण र सामाजिक न्याय सम्बन्धि कामलाई कसरी प्रभावकारी बनाउन सकिन्छ भन्ने बारे आफ्नो भनाइलाई छोटोमा पुष्टि गर्नुहोस् । ५
९. नेपालमा अवलम्बन गरिएका सकारात्मकविभेदको नीतिका कारण समावेशीकरण मुद्दा त सम्बोधन हुने भएको छ तर सार्वजनिक निकायको कार्य सम्पादन क्षमता र कामको गुणस्तरीयतामा ह्रास आउन नदिन के कस्ता उपायहरु अवलम्बन गर्नुपर्ला । ५
१०. नेपालका कुनै जात/जाति/वर्ग/समुदाय वा भौगोलिक क्षेत्रमा मातृ सत्तात्मक व्यवस्था छ ? छ भने तय बारे जानकारी दिनुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७०/९/११ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालमा सार्वजनिक नीतिहरूको मौजुदा अनुगमन र मूल्यांकन पद्धतिको समिक्षा गर्नुहोस् । ५
२. विगतका वर्षहरू देखि बेरुजु अंक बढ्दै गइरहेको, आर्थिक अनुशासनको कडाईका साथ पालना नगरिएको सन्दर्भमा आर्थिक अनुशासन कायम गर्न के कस्ता सुधारहरू आवश्यक छ ? सुझाव दिनुहोस् । ५
३. उत्प्रेरणाका के कस्ता गैरमौद्रिक उपायहरू कर्मचारीहरूलाई उत्प्रेरित बनाउन प्रभावकारी होलान ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. वार्ता तथा सम्झौता प्रक्रियामा मध्यस्थताको भूमिकाबारे प्रकाश पार्नुहोस् । ५
५. सहभागितामूलक व्यवस्थापन पद्धतिका सफल पक्षहरू र चुनौतिहरू बुँदागत रूपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. दिगो विकास भनेको के हो ? दिगो विकासका लागि नेपाल जस्तो विकासोन्मुख मुलुकले ध्यान दिनुपर्ने बिषयहरू के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. विश्वव्यापीकरणको सन्दर्भमा नेपालको निजामती सेवामा के कस्ता सुधार आवश्यक देखिन्छ ? आफ्नो सुझाव दिनुहोस् । ५
८. नेपालमा परियोजना कार्यान्वयनको सन्दर्भमा विद्यमान प्रमुख समस्याहरू उल्लेख गर्दै तिनको समाधानका लागि कार्यान्वयन योग्य उपायहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
९. के आरक्षणले समावेशीकरणको मूलभूत उद्देश्य प्राप्तमा सहयोग पुर्याएको छ ? चर्चा गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा विद्यमान प्रमुख लैंगिक सवालहरूको पहिचान गर्दै तिनलाई सम्बोधन गर्न राज्यबाट गरिएका पहल कदमहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७०/९/१३ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बिचको सुमधुर सम्बन्धको अपरिहार्यता बारे व्याख्या गर्दै शक्ति पृथकीकरण र लोकतन्त्रका मूलभूत मान्यताको विवेचना गर्नुहोस् । ५
२. नेपालमा धेरै राम्रा सार्वजनिक नीति तर्जुमा गरिन्छन तर कार्यान्वयनमा आउन सक्दैनन भन्ने गरिन्छ । यस सन्दर्भमा नीति तर्जुमा प्रक्रिया वा कार्यान्वयन चरण कहाँ समस्या देखिन्छ ? संक्षेपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

३. सार्वजनिक प्रशासन (Public Administration) भन्नाले के बुझिन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. आर्थिक प्रशासनको सबैभन्दा मूलभूत पक्ष नै बजेट व्यवस्थापन हो । बजेटको सैदान्तिक एवं व्यवहारिक पक्षका आधारमा यस भनाइलाई पुष्टि गर्नुहोस् । ५
५. सरकारी कर्मचारीहरूले आफ्नो कार्य सम्पादन प्रति प्रायः उदासिन रहन्छन् भन्ने गरिन्छ । उनीहरूलाई निर्धारित कार्य सम्पादनका लागि उत्प्रेरित तुल्याउन के कस्तो विधि अवलम्बन गर्नुपर्ने हुन्छ ? आफ्नो विचार प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
६. उपयुक्त ढंगबाट अवलम्बन गरिएको समन्यात्मक प्रयासबाट सार्थक परिणाम प्राप्त गर्न सकिन्छ भन्ने भनाइलाई सफल हुने गरी प्रभावकारी समन्वय (Effective Coordination) का तत्वहरू (Elements) प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
७. नेपालमा विकास कार्यमा अपेक्षा अनुरूप जनसहभागिता बढ्न नसक्नुका पछाडी रहेका आधारभूत कारण र समस्याहरू स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
८. नेपालको अर्थतन्त्रमा विश्वव्यापीकरण को प्रभावबारे संक्षिप्तमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
९. नेपालमा महिलाको वर्तमान अवस्था उल्लेख गर्दै महिला सशक्तिकरणका लागि गर्नुपर्ने थप प्रयासको बारेमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालको बहु सांस्कृतिक पहिचानलाई विश्व मानचित्रमा प्रभावकारी रूपमा सुपरिचित गराउन के कस्ता क्रियाकलाप गर्न आवश्यक देखिन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७०/९/१६ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. प्रशासनिक नेतृत्वको मूल्यांकन गर्दा नेपाली प्रशासनिक नेतृत्वको अपेक्षित रूपमा सक्षम र सवल नदेखिनुका कारण के हुन् र त्यसको समाधान कसरी गर्न सकिन्छ ? तर्कपूर्ण उत्तर दिनुहोस् । ५
२. नेपालमा गरिवी निवारणको लागि संचालन गरिएका केही महत्वपूर्ण कदमहरू बारे चर्चा गर्नुहोस् । गरिवी निवारण प्रयास अझ बढी प्रभावकारी बनाउन के गर्नुपर्दछ ? सुझावहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
३. आवधिक योजना र वार्षिक कार्यक्रम बिचको सम्बन्ध बारे चर्चा गर्नुहोस् । के योजना र कार्यक्रम बीचको लक्ष्यहरू एक अर्काको परिपूरकको रूपमा रहेका छन् ? दृष्टान्त सहित उत्तर दिनुहोस् । ५

४. विकास प्रशासनलाई गतिशील र प्रभावकारी बनाउन हालको आवधिक योजनाको आधार पत्रमा के कस्ता व्यवस्था गरिएको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. अख्तियारी (Authority), पारदर्शिता (Transparency) र जवाफदेहिता (Accountability) भन्ना ले के बुझिन्छ ? संक्षेपमा उल्लेख दिनुहोस् । ५
६. समतामूलक समाज स्थापना गर्न निजीकरण कतिको सहायक हुन् सक्दछ? आफ्नो भनाई स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
७. कानूनी राज्यका विशेषताहरु बारेमा प्रकाश पार्नुहोस् । ५
८. समानुपातिक बिकासका लागि आरक्षण आवश्यक मानिन्छ तर आरक्षणबाट प्रशासनिक क्षमतामा पर्ने प्रभाव भने अहिलेको स्थितिमा नकारात्मक पनि पर्ने सम्भावना छ । के तपाईं सहमत हुनुहुन्छ ? किन ? ५
९. समानुपातिक प्रतिनिधित्व भन्नाले के बुझाउदछ ? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालको सार्वजनिक क्षेत्रमा समबेशिताको नीतिमा आदिबासी, जनजाति, मधेशी, दलित, अपांग र महिलालाई एकै बर्गमा राख्ने गरिएको देखिन्छ । लैंगिक मूलप्रवाहिकरणको दृष्टिकोणले महिलालाई छुट्टै बर्गमा राख्नुपर्नेमा एकै बर्गमा राखिनुको औचित्य र आवश्यकता के के होलान ? आफ्नो तर्कहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७०/९/१८ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सार्वजनिक उत्तरदायित्व जनमुखी प्रशासनको एउटा महत्वपूर्ण सूचक हो भन्ने कुरासंग तपाईं सहमत हुनुहुन्छ ? विश्लेषण सहित आफ्नो जानकारी प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
२. प्रशासकीय संगठनको नेतृत्वमा हुनुपर्ने महत्वपूर्ण गुणहरु बारे संक्षिप्त रुपमा प्रकाश पार्नुहोस् । ५
३. सम्झौता बार्ताको अन्तिम विन्दु हो, यो भनाइलाई पुष्टि गर्नुहोस् । ५
४. नेपालका विकास आयोजनाहरुमा लागत प्रभावकारी (Cost Effective) नहुनुका कारण औल्याउदै समाधानका उपायहरु पहिल्याउनुहोस् । ५
५. जनसहभागिताको माध्यमबाट विकास प्रक्रियालाई कसरी प्रभावकारी बनाउन सकिएला ? व्यावहारिक सुझावहरु प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

६. लोकतन्त्र र समावेशीकरणको अन्तरसम्बन्ध बारेमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
७. विकेन्द्रीकरण नीति अन्तर्गत अधिकार निक्षेपणलाई प्रभावकारी रूपमा व्यवहारमा उतार्न के गर्नुपर्ला ? स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
८. गरिवहरूको पहिचान गरि परिचयपत्र वितरण गर्ने कार्यक्रमबाट प्राप्त हुन् सक्ने उपलब्धिहरूका बारेमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
९. सुशासनका मूलभूत तत्वहरूको सक्षिप्त समिक्षा गर्दै यसलाई लागू गर्न नेपालले के कस्तो प्रयासहरू गरेको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा जातीय तथा सम्प्रदायिक सद्भाव कायम राखीराख्न के कस्ता राजनीतिक र सामाजिक रणनीति अपनाउनु पर्ला ? चर्चा गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७१/८/९ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. राज्यका एकै अंगमा असीमित अधिकार दिएमा निरंकुशतन्त्र हावी हुनक भन्ने मान्यता राखिन्छ । यस परिपेक्ष्यमा नेपालको अन्तरिम संविधान २०६३ ले शक्ति पृथकीकरणको के कस्तो व्यवस्था गरेको छ ? चर्चा गर्दै यसमा देखिएका कमी कमजोरीको विवेचना गर्नुहोस् । ५
२. हाम्रो नेपालको प्रशासन अझै पनि उत्तरदायित्वमा भन्दा कार्यकुशलतामा जोड दिने पद्धतिमा काम गर्दैछ भन्ने गरिन्छ । यसमा सुधार गर्दै जनउत्तरदायी प्रशासन बनाउन कसो सुधार आवश्यक देख्नुहुन्छ ? सुझाव दिनुहोस् । ५
३. प्रशासन मूल्य तटस्थ (value neutral) हुनुपर्दछ भन्ने परम्परागत प्रशासनिक मान्यता अहिलेको लोकतान्त्रिक व्यवस्थामा कति उपयुक्त होला ? चर्चा गर्नुहोस् । ५
४. टोलिगत कार्य (Team Work) भन्नाले के बुझ्नु भएको छ, स्पष्ट पार्नुहोस् । समूह कार्य (Group Work) के कति कुरामा टोलिगत कार्यबाट भिन्न छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. सफल बार्ताका आवश्यक पूर्वाधारहरूका सम्बन्धमा प्रकाश पार्नुहोस् । ५
६. चालु आवधिक योजनाले प्राथमिकता निर्धारण गरेका क्षेत्रहरूको चर्चा गर्दै प्राथमिकता निर्धारणको औचित्य पुष्टि गर्नुहोस् । ५

७. निजीकरण(Privatization)लाई राष्ट्र उन्नति र रोजगारको माध्यम बनाउन सकिने सुझावहरु प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
८. समावेशीकरण भन्नाले के बुझिन्छ ? नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा समावेशीकरणका लागि गरिएका नीतिगत व्यवस्थाहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. सैदान्तिक रुपबाट कानूनी राज्यका आधारभूत तत्वहरुको विश्लेषण गर्नुहोस् । ५
१०. महिलाहरुको उत्थानको लागि नेपालले हालसम्म गरेका प्रयासहरु कति सार्थक देखिन्छ ? आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७१/८/११ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. संबिधान सभाको निर्वाचनको सन्दर्भमा राजनीतिक दलहरुले आ-आफ्ना घोषणा पत्रमा सरकारको स्वरूप बारेमा आफ्ना नीति उल्लेख गरेका छन् । एउटा सार्वभौम देशका लागि सरकारको स्वरूपको के कति महत्व छ ? चर्चा गर्नुहोस् । ५
२. सार्वजनिक सेवाप्रवाहमा सरकारको भूमिकाको समिक्षात्मक टिप्पणी गर्दै यसमा संगलन हुने अन्य पात्रहरु (Actors) को भूमिकामा के कस्तो सुधार गर्नुपर्ला ? सुझाव दिनुहोस् । ५
३. सार्वजनिक उत्तरदायित्व परिक्षण गर्न नेपालमा के कस्ता व्यवस्थाहरु विद्यमान छन् ? यिनीहरुको प्रयाप्त र प्रभावकारिताको विवेचना गर्नुहोस् । ५
४. व्यवस्थापन (Management) को अवधारणा तथा आधारभूत सिद्धान्तहरु (Basic Principles) उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. सहकार्यमूलक नेतृत्व (Collaborative Leadership) भन्नाले के बुझिन्छ ? यसको विशेषता बारे संक्षेपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. विकास कार्यक्रम र आयोजनाहरुको लक्ष्य अपेक्षित रुपमा प्राप्त नहुने लक्षित समुहले प्रतिफल नपाउने र सम्पन्न कार्यक्रम हरु पनि दिगो नहुने सन्दर्भमा, सार्थक उपलब्धि हासिल गर्न नीति तर्जुमा, कार्यान्वयन तथा अनुगमन मूल्यांकनमा के कस्तो सुधार गर्नुपर्ला ? सुझाव दिनुहोस् । ५
७. खुला बजारमुखी अर्थतन्त्रको मुख्य चुनौतिहरुको पहिचान गर्दै समाधानको उपायहरु बुँदागत रुपमा सुझाउनुहोस् । ५

८. लैंगिक सवालहरूलाई सम्बोधन गर्न लैंगिक बजेट (Gender Responsive Budget) को भूमिका बारे संक्षिप्त चर्चा गर्नुहोस् । ५
९. आरक्षण ले लाई भनिन्छ ? आरक्षण र सकारात्मक विभेदको अवधारणाको विचमा के भिन्नता छ ? छोटकरी उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा दलितहरु माथि गरिने सामाजिक विभेदबारे बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्दै सुधारको लागि सुझाव प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७१/८/१३ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सरकार संचालनमा नियन्त्रण र सन्तुलन (Check and Balance) को असाध्यै ठुलो महत्व छ । नेपाल सरकारका तिन अंग विचको नियन्त्रण र सन्तुलनको अवस्थाको बारेमा संक्षेपमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
२. नेपालको निजमती सेवामा पारदर्शिता बारे संक्षेपमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
३. सार्वजनिक उत्तरदायित्व भनेको के हो ? नेपालको सार्वजनिक व्यवस्थापन लाई बढी उत्तरदायी बनाउन के गर्नुपर्ला ? संक्षेपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. सफल व्यवस्थापनको एउटा महत्वपूर्ण पक्ष प्रभावकारी नेतृत्व हो भने नेतृत्वमा हुनुपर्ने प्रमुख विशेषताहरु बारे संक्षेपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. आम नागरिकमा सुशासनको अनुभूति दिलाउन व्यवस्थापन तहमा रहने प्रशासकको कस्तो भूमिका रहनुपर्ला ? बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. दिपक्षिय र बहुपक्षिय वार्तामा हुनुपर्ने तयारी प्रक्रियाको चर्चा गर्दै एउटा कुशल बार्ताकार (Negotiator) मा हुनुपर्ने गुणहरुको उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. हाम्रो मुलुकमा विकास सम्बन्धि क्रियाकलापहरुमा जनसहभागितालाई अर्थपूर्णरुपमा परिचालन गर्ने कुन कुन पक्षमा ध्यान दिनुपर्ने आवश्यकता महसुस गर्नु भएको छ ? आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
८. अर्थतन्त्रको द्रुततर र बहुआयामिक बिकासका लागि खुला बजारमुखी अर्थतन्त्र आवश्यक हुन्छ भन्ने भनाई संग तपाई कति सहमत हुनुहुन्छ, उदाहरण सहित आफ्ना तर्कहरु पुष्टि गर्नुहोस् । ५

९. महत्वपूर्ण लैंगिक मुद्दाहरु र तिनको सम्बोधनका लागि हाल सम्म हुदै आएका प्रयासहरु बारे समिक्षात्मक टिप्पणी प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा विभिन्न जातजाति/बर्ग/समुदाय बीचमा विद्यमान आपसी सौहार्दता कसरी प्रवर्धन गर्न सकिन्छ ? सुझाव प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७१/८/१५ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सार्वजनिक नीतिको सफल कार्यान्वयनका लागि के कस्ता उपायहरु अवलम्बन गर्नुपर्ला ? उल्लेख गर्नुहोस् ।
२. नेपालमा निजामतीसेवा द्वारा प्रवाह गरिने सेवाको प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न के कस्ता थप उपायहरु आवश्यक ठान्नु हुन्छ ? आफ्नो धारणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
३. नेपालको सार्वजनिक प्रशासनको गतिविधिलाई बढी पारदर्शी बनाउनको लागि अवलम्बन गरिएका उपायहरु र तिनको प्रभावकारिता बारेमा संक्षेपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. मौद्रिक मात्र होइन गैर मौद्रिक उपायहरु पनि कर्मचारी उत्प्रेरणाको लागि कम महत्वपूर्ण छैनन्। यो भनाइलाई पुष्टि गर्नुहोस् । ५
५. वार्ता प्रक्रियाको सबैभन्दा पहिलो चरण बार्ताको तयारीका क्रममा ध्यान पुर्याउनु पर्ने बिषयहरु के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. नेपालमा आवधिक योजनाहरुको कार्यान्वयन प्रभावकारी हुन् नसक्नुका प्रमुख कारणहरु के के हुन् ? बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. नेपालमा सरकारी स्वामित्वका संस्थानहरुको निजीकरण प्रभावकारी नहुनुका प्रमुख कारणहरु के के हुन् ? विवेचना गर्नुहोस् । ५
८. नेपालमा महिलाहरुको वर्तमान अवस्थामा सुधार गर्नका निम्ति लागू गरिएका नीतिहरुको चिनारी गराउनुहोस् ।
९. मानव अधिकार (Human Right) को अवधारणाको चर्चा गर्दै मानव अधिकार एवं मौलिक अधिकार बीचको फरक उल्लेख गर्नुहोस् । ५

१०. नेपालमा अपाङ्गता भएका व्यक्तिहरूको उत्थानको लागि हाल भैरहेका प्रयासहरूमा के कस्ता सुधार आवश्यक ठान्नु हुन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७१/८/१७ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ ले राज्यको ढाँचा र स्थानीय स्वायत्त शासनको सम्बन्धमा के कस्तो व्यवस्था गरेको छ ? संक्षेपमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
२. सार्वजनिक प्रशासनका अवधारणाहरू बारे संक्षेपमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
३. नेपालको कर्मचारी प्रशासनलाई प्रभावकारी र उत्तरदायी बनाउन के कस्तो सुधार गर्न आवश्यक देख्नुहुन्छ ? आफ्नो राय दिनुहोस् । ५
४. सरकारद्वारा प्रदान गरिने सेवामा प्रभावकारिता ल्याउन सूचना प्रविधिलाई व्यापक रूपमा प्रयोग गरी आम जनतालाई सेवा प्रदान गर्ने कार्य कसरी प्रभावकारी बनाउन सकिन्छ ? सुझाव प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
५. दिपक्षिय वार्ता र सम्झौता गर्दा वर्तकामा हुनुपर्ने सीपहरू बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
६. दिगो बिकासका आधारभूत तत्वहरूको बारेमा उल्लेख गर्दै नेपाल सरकारले दिगो बिकासका लागि अख्तियार गरेका रणनीतिहरूको प्रभावकारिताका बिषयमा विश्लेषण गर्नुहोस् । ५
७. गरिवी न्युनिकरणका प्रमुख उपायहरू विवेचना गर्नुहोस् । ५
८. नेपालको विकास प्रयासमा गैर सरकारी संस्थाको योगदान र आगामी कार्यदिशा के हुन सक्छ? छोटकरीमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. अधिकार स्थापित अभिगमन/मार्गबाट विकास (Rights Based approach to Development) माथि विश्लेषणत्मक टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
१०. नेपाली समाज विभिन्न जात/बर्ग/समुदायहरूलाई समेटेर बनेको छ । सम्पूर्ण प्रयासहरूका बाबजुद सबै बर्ग, समुदाय र जातको उचित प्रतिनिधित्व सबै ठाउँमा भएको छैन भनिन्छ । यस तर्फ सन्तुलन कायम गर्न के कस्तो प्रयास आवश्यक देख्नुहुन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७२/८/७ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस ।

१. नेपालमा सार्वजनिक नीति अनुगमनका सवल र दुर्बल पक्षहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. सार्वजनिक नीति निर्माणका स्रोतहरूको उल्लेख गरी कुनै एकको वर्णन गर्नुहोस् । ५
३. सुशासनको सिद्धान्त किन र कसरी स्थापित गरियो ? छोटो उत्तर दिनुहोस । ५
४. नेपालको निजामती सेवामा टोलिगत कार्य (Team Work) कुन हदसम्म पाइन्छ ? समिक्षात्मक टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
५. निर्णय गर्ने प्रक्रिया (Decision Making Process) का विभिन्न चरणहरूका बारेमा छोटकरीमा लेख्नुहोस । ५
६. आर्थिक उदारीकरण के हो ? नेपालमा यसको प्रयोग कति सान्दर्भिक छ ? ५
७. गरिबी निर्मूल गर्न सकिदैन, न्यूनीकरण गर्न सकिन्छ । यस कथनको पुष्टि गर्नुहोस् । ५
८. विकासशील देशहरूमा विश्वव्यापीकरणले पुर्याएको फाइदा र तथा थपेका चुनौती बारे आफ्नो धारणा संक्षेपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. लोकतन्त्र बहुसंख्यकको हितको शासन प्रणाली हुन् सक्दैन ? यो त सिमित, संगठित अल्पसंख्यक समुदायको शासन प्रणाली हो ? जर्ज बेनार्ड शा को यस भनाइलाई नेपालको वर्तमान राजनीतिक परिपेक्ष्यमा तपैले कसरी विश्लेषण गर्नुहुन्छ ? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा दलितहरूको उत्थान गर्न के कस्ता थप उपायहरू आवश्यक देख्नुहुन्छ ? सुझावहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७२/८/९ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस ।

१. अध्यादेश भनेको के हो र यो कुन अवस्थामा स्वतः निष्क्रिय वा खारेज हुन्छ ? ५
२. नेपालमा सार्वजनिक उत्तरदायित्व कायम गर्न गरिएको संस्थागत व्यवस्था उल्लेख गर्दै सो व्यवस्था कतिको प्रभावकारी भएको पाउनुहुन्छ ? संक्षेपमा उतर दिनुहोस् । ५
३. राज्यले जनतालाई निष्पक्ष र सरल तरिकाबाट धर दैलोमा सेवा पुर्याउनसकेको वर्तमान परिपेक्ष्यमा सर्वसुलभ एवं प्रभावकारी सेवाहरु प्रदान गर्न के कस्ता उपायहरु अवलम्बन गर्नुपर्ला ? प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
४. मुख्य कार्यकारीले के कस्तो कार्यहरु गर्दछन्? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. वार्ता तथा सम्झौता भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? वार्ताका चरणहरु (Steps) उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. नेपालमा दुर्गम स्थानबाट सुगम स्थानहरुमा बसाईसराइ तिब्र गतिमा भैराखेको छ । यसरी बसाईसराईबाट पर्ने पाँच/पाँच वटा सकारात्मक र नकारात्मक प्रभावहरु बुँदागत रुपमा पेश गर्नुहोस् । ५
७. दिगो विकास भनेको के हो ? संयुक्त राष्ट्र संघबाट जारी हुने प्रक्रियामा रहेको दिगो विकास लक्ष्यहरु (Sustainable Development Goals) बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
८. विद्यमान नीति तथा कार्यक्रममा आदिवासी जनजाती, थारु, मधेशी, दलित, मुस्लिम तथा जेष्ठ्य नागरिकहरुको उत्थानको लागि गरिएको व्यवस्था हरूको बारेमा बुँदागत रुपमा लेख्नुहोस् । ५
९. विश्वव्यापीकरणको सन्दर्भमा नेपालको स्थिति कस्तो रहेको पाउनुहुन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. सबैलाई समान अवसर उपलब्ध गराउने उपयुक्त माध्यमको रुपमा समानुपातिक प्रतिनिधित्वको सिद्धान्तलाई स्वीकार गरिएको छ । यसका पाँच पाँच वटा फाइदा र बेफाइदाहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७२/८/१९ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सार्वजनिक नीति भनेको के हो ? नेपालको सन्दर्भमा सार्वजनिक नीति निर्माण प्रक्रिया संक्षेपमा उल्लेख गर्नुहोस् ? ५
२. नेपालको अन्तरिम संविधान, २०६३ को प्रस्तावनामा देशमा विद्यमान बर्गीय, जातीय, क्षेत्रिय, लैंगिक समस्याहरु लाई समाधान गर्न राज्यको अग्रगामी पुनर्संरचना गर्ने भन्ने व्यवस्था छ । यस सम्बन्धमा हालसम्म भएका प्रयासहरुको विवेचना गर्नुहोस् । ५

३. नेपालको निजामती प्रशासनका सवल र दुर्बल पक्षहरूलाई बुँदागत प्रस्तुति गर्नुहोस् । ५
४. नेपालको कर्मचारी प्रशासनमा उत्तरदायित्वको विकास हुन् नसकेको भन्ने भनाईका सम्बन्धमा विश्लेषण गर्दै यसलाई अझ उत्तर दायी बनाउन के कस्तो उपाय अवलम्बन गर्नुपर्ला ? ठोस सुझावहरू बुँदागत रूपमा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
५. कुशल व्यवस्थापकका प्रमुख कार्यहरू र जुन्हारू के के हुन् ? सक्षेपम चर्चा गर्नुहोस् । ५
६. व्यवस्थापनमा नेतृत्वको महत्व बारे प्रकाश पार्दै के कस्तो नेतृत्व शैली भएमा सहभागितामूलक व्यवस्थापनलाई प्रभावकारी बनाउन सकिन्छ ? आफ्नो धाराणा प्रकट गर्नुहोस् । ५
७. विकास आयोजनाहरूलाई लामो समयसम्म प्रतिफल दिईरहने बनाउन गरिने उपायहरूबारे आफ्नो विचार लेख्नुहोस् । ५
८. भ्रष्टाचार हुने विश्वका मुलुकहरूको सूचीमा नेपाल बढी भ्रष्टाचार हुने मुलुकको रूपमा परिचित भइरहेको वर्तमान अवस्थामा सुशासन कायम गर्न गाह्रो परिरहेको भनाई संग तपाई कति सहमत हुनुहुन्छ? सुशासन कायम गर्न अपनाउनु पर्ने उपायहरूको बारेमा लेख्नुहोस् । ५
९. सहर र नगर केन्द्रित हुदै गइरहेको बसाई सराईले क्षेत्रिय तहको बिकासमा परिरहेको प्रभावको मूल्यांकन गर्दै रोकथामका उपायको बुँदागत विवरण दिनुहोस् । ५
१०. समावेशी लोकतन्त्र (Inclusive Democracy) भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? यसको आधारभूत तत्वहरू बारे संक्षेपमा विवेचना गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७२/८/२१ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नियन्त्रण र सन्तुलन (check and Balance) भन्नाले के बुझिन्छ ? नेपालको अन्तरिम संबिधान, २०६३ मा यस सम्बन्धि व्यवस्था बारे छोटकरीमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. नेपालमा सार्वजनिक नीतिको तर्जुमा र कार्यान्वयन बीच देखिएको खाडल (Gaps) का प्रमुख कारणहरू के के हुन् ? विवेचना गर्नुहोस् । ५
३. सार्वजनिक प्रशासनका सैदान्तिक पक्षहरू के के हुन् ? छोटकरीमा बर्णन गर्नुहोस् । ५

४. नेपालको बजेट तर्जुमा तथा कार्यान्वयन प्रक्रियाको चर्च गर्दै यसमा के कस्तो सुधार गर्नु आवश्यक देख्नुहुन्छ ? आफ्नो भनाई उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. आजको चुनौतिपूर्ण वातावरणमा नेतृत्व गर्न उच्च प्रशासकमा के कस्तो क्षमता तथा सीप आवश्यक देख्नुहुन्छ ? संक्षेपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. विकास प्रशासन भनेको के हो ? नेपालको सन्दर्भमा विकास प्रशासनको सान्दर्भिकता बारेमा छोटकरीमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
७. विकास प्रशासनमा चर्चित सिद्धान्त प्रणाली (System Approach) को छोटो परिचय दिनुहोस् । ५
८. गरिवी तथा दिगो विकास बिचको अन्तरसम्बन्धलाई नेपालको सन्दर्भमा विवेचना गर्नुहोस् । ५
९. नेपालका सार्वजनिक संस्थान लाई निजीकरण गर्ने सम्बन्धि विद्यमान सरकारी नीतिको लेखाजोखा गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा दलित तथा उपेक्षित समुदायलाई बिकासको मूल प्रभावमा समेट्न के कस्ता नीति तथा कार्यनीति अपनाइएको पाइन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७३/८/१ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको संविधानका प्रमुख विशेषताहरू के के हुन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. सरकारी संगठनहरूमा बर्षेनी आर्थिक अनियमितता र बेरुजु बढ्दै गइरहेको सन्दर्भमा विद्यमान आर्थिक प्रशासनको संरचनामा आवश्यक पर्ने सुधारहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. नेपालमा जनतालाई पुर्याउने सेवा प्रभावकारी बनाउन गर्नुपर्ने थप सुधारका कार्यहरू संक्षेपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
४. सामूहिक सौदाबाजी(Collective Bargaining) लाई सफलपार्न चाहिने गुणहरू बारे विवेचना गर्नुहोस्। ५
५. नेपालमा गरिवी निवारणको लागि अपनाउनुपर्ने व्यवहारिक रणनीतिहरू बारे टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
६. नेपालमा निजिकरणको प्रभावकारिता बारे छोटकरीमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. नेपालमा आन्तरिक बसाईसराईको स्थिति कस्तो रहेको छ ? यसबाट पर्ने सकारात्मक र नकारात्मक असरबारे समिक्षा गर्नुहोस् । ५

८. नेपाल सरकारले अङ्गीकार गर्नुपर्ने समावेशीकरण सम्बन्धि नीतिका सन्दर्भमा तपाइले आफ्नो सुझाव प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
९. सुशासनको मेरुदण्ड मानिने विधिको शासन सुनिश्चित तुल्याउन हालको स्थितिमा देखापरेका कठिनाइहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. आदिवासी, जनजाती लगायतका सीमान्तकृत वर्गको उत्थानका लागि के कस्तो ठोस कार्यहरु गर्नुपर्छ ? स्पष्ट पार्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७३/८/३ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सरकारका लागि आवश्यक मानव संसाधनको प्रक्षेपण, नीति, तर्जुमा र कार्यान्वयनको बिषय राष्ट्रिय योजना आयोग, सामान्य प्रशासन मन्त्रालय र सेवा समूह संचालन गर्ने सम्बद्ध मन्त्रालयहरुको कार्य क्षेत्रमा पर्ने देखिएको छ । तपाइको विचारमा यस बिषय (Agenda) लाई प्रभावकारी रुपमा सम्पादन गर्न यी निकायहरुको बीचमा कस्तो खालको समन्वयको आवश्यकता पर्दछ ? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
२. सार्वजनिक नीति भन्नाले के बुझिन्छ ? राज्य संचालनमा यसको भूमिका कस्तो हुनुपर्ने अपेक्षा गर्नुहुन्छ । ५
३. जनतालाई प्रभावकारी सेवा पुर्याउन सार्वजनिक क्षेत्रले ध्यान दिनुपर्ने पक्षहरुम प्रकाश पार्नुहोस् । ५
४. नेपालको सार्वजनिक क्षेत्रको निर्णय प्रक्रियामा राजनैतिक हस्तक्षेप हुने गरेको कुरा व्यापक छ, यसलाई समाधान गर्ने उपाय लेख्नुहोस् । ५
५. कुनै पनि संगठनको सफलता नेतृत्वको कुशलतामा निर्भर गर्दछ भनिन्छ, कुशल नेतृत्वका गुणहरु बुँदागत रुपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. विकेन्द्रीकरण र संघीयताका अवधारणाहरु बीच समान र फरक (Convergent and Divergent) पक्षहरु बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
७. पारदर्शितालाई लोकतन्त्रको अपरिहार्य आवश्यकताको रुपमा लिइन्छ तर कतिपय शासकीय कार्यहरु राज्यको सर्वोपरी हितलाई ध्यानमा राखी सार्वजनिक नगर्नुपर्ने पनि हुन्छन । सूचनाको हकमा केही

अपवादका व्यवस्था गरि पारदर्शितामा सिमा कायम गरिएको छ, त्यस्ता पाँचवटा सिमाहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५

८. परियोजनाको कार्यान्वयनमा जनसहभागिताको औचित्य पुष्टि गर्नुहोस् । ५

९. मानवअधिकार अन्तर्गत व्यक्तिमा चारवटा बिषयबस्तुसंग सम्बन्धित अधिकारहरुको रक्षा गर्नु भनिएको छ । यी चारवटा बिषयबस्तुको महत्व सक्षेपमा प्रकाश पार्नुहोस् । ५

१०. नेपालमा आपांगहरुको अधिकार संरक्षण गर्दै यिनको उत्थान गर्न के कस्ता कार्यक्रमहरु गर्नुपर्ने देखिन्छ ? सुझाव दिनुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७३/८/११ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको संविधानले शक्ति सन्तुलन र पृथकीकरणको बन्दोबस्त कसरी मिलाएको छ? छोटो उत्तर लेख्नुहोस् । ५

२. कर्मचारी प्रशासनका मुख्य पक्षहरु सक्षेपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५

३. नेपालमा सार्वजनिक निति कार्यान्वयनको विद्यमान अवस्थामा के कस्तो सुधारको आवश्यकता देखिन्छ ? विवेचना गर्नुहोस् । ५

४. टोलिगत कार्य (Team Work) को फाइदा/बेफाइदाहरु लेख्नुहोस् । ५

५. निजामती सेवामा अवलम्बन गरिएको समावेशीकरणको व्यवस्था बारे उल्लेख गर्नुहोस् । ५

६. राष्ट्रिय योजना आयोगबाट संचालित “ राष्ट्रिय विकास स्वयं सेवक सेवा “ (National Development Volunteer Service) को उपयोगिता र प्रभावकारिता बारे टिप्पणी गर्नुहोस् । ५

७. नेपालमा आन्तरिक र अन्तर्राष्ट्रिय बसाई सराईमा प्रभाव पार्ने तत्वहरु के के हुन् ? ५

८. लैंगिक समानता कायम गर्न नेपाल सरकारबाट गरिएको प्रयासहरुको चर्चा गर्नुहोस् । ५

९. नेपालले खुला बजारमुखी अर्थतन्त्रको नीति अवलम्बन गरेपछि कुन कुन क्षेत्रमा के कस्ता प्रभाव परेका छन् ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५

१०. स्थानीय निकायको योजना तर्जुमा तथा कार्यान्वयनको प्रक्रियामा गैर सरकारी संस्थाको सहभागिता बारेमा टिप्पणी गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७३/८/१३ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सार्वजनिक नीति भनेको के हो ? सार्वजनिक नीतिमा प्रभाव पार्ने तत्वहरूबारे उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. सार्वजनिकउत्तरदायित्व भन्नाले के बुझिन्छ? यसलाई प्रभावकारी बनाउने उपायबारे चर्चा गर्नुहोस्? ५
३. नेपालको निजामती सेवा सम्भाव्य सक्षमता(Potential) हुदाहुदै पनि सेवा प्रवाहमा त्यसको प्रतिबिम्बन हुन् नसक्दा कर्मचारीहरूको कार्यसम्पादन (Performance) सन्तोषजनक हुन् सकेको छैन । यसो हुनाका कारणहरू के हुन् र तिनलाई कसरी सम्बोधन गर्नुपर्ला ? बुँदागत रुपमा लेख्नुहोस् । ५
४. कुनै पनि संगठनमा मानवीय संसाधनको महत्व अत्यधिक हुन्छ ।तर यसलाई निश्चित योजनामा तयार गरिदैन । मानवीय संसाधन योजना भन्नाले के बुझिन्छ? यसको औचित्यलाई पुष्टि गर्नुहोस्। ५
५. सरकारले आफूले गरेका कतिपय कार्य क्रमशः निजि क्षेत्रलाई पनि दिदै आएको छ । यसै सन्दर्भमा निजिकरणको अभियान अगाडी सारियो । निजिकरणको परिभाषा गर्दै नेपालमा निजिकरणका प्रयास सफल नहुनुका मुख्य मुख्य कारणहरू के के हुन् सक्छन ? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
६. दिगो बिकासका आधारभूत मान्यताहरूबारे प्रकाश पार्दै जलवायु परिवर्तनका चुनौतिहरू सम्बोधन गर्न दिगो बिकासको अवधारणालाई कसरी कार्यान्वयन गर्नुपर्ला ? आफ्नो धाराणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
७. के विकेन्द्रीकरणको उन्नत रुप नै संघीय शासन प्रणाली हो ? यी दुइमा रहेको भिन्नता र समानताको चर्चा गर्नुहोस् । ५
८. विकास प्रशासनको सैदान्तिक आधारहरू के हुन् ? के नेपालमा विकास प्रशासनको आवश्यकता अझै देख्नुहुन्छ ? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
९. विभिन्न जातजाति एवं समूहहरूको उत्थानका लागि आयोगहरू गठन गरिएका छन् । यी आयोगहरू गठन गरुहो पछाडी के के उद्देश्यहरू रहेका छन् ? छोटो उत्तर लेख्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा लैंगिक विभेद नियन्त्रका लागि नीतिगत एवं कानूनी प्रबन्धहरू गरिएका छन् । तथापि अझै पनि लैंगिक विभेदका घटनाहरू सुनिएकै छन् । लैंगिक विभेदका कारणहरू के के हुन् ?लेख्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७३/९/२४ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. वर्तमान नेपालको परिपेक्ष्यमा जनतालाई पुर्याउने सेवा प्रभावकारी तुल्याउने उपायहरू के के हुन सक्छन् ? स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
२. Rational Decision Making Process कसरी गरिन्छ? छोटो उत्तर लेख्नुहोस् । ५
३. विकेन्द्रीकरणका विभिन्न रूप (Forms) हरूको परिचय दिनुहोस् । ५
४. निजामती सेवामा मानवीय संसाधन योजना र विकास किन आवश्यक छ ? व्यवहारिक उदाहरण सहित प्रष्ट पार्नुहोस् । ५
५. कुशल व्यवस्थापकका गुणहरू के के हुन् ? उदाहरण सहित प्रष्ट पार्नुहोस् । ५
६. विकास प्रशासनका चुनौतिहरू बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
७. नेपालको निजामती सेवामा सार्वजनिक उत्तरदायित्वको सोचाइलाई कसरी अनुकूल र संभव बनाउन सकिनेला ? तर्क सहित छोटकरीमा विश्लेषण गर्नुहोस् । ५
८. मुलुकको प्रशासनिक विकास क्रममा विधायिकाले कस्तो भूमिका निर्वाह गर्न सक्छ ? ५
९. सार्वजनिक नीति निर्माणमा प्रशासकको के कस्तो योगदान कसरी हुन सक्दछ ? छोटो टिप्पणी लेख्नुहोस् । ५
१०. नेपालको संबैधानिक विकास क्रममा नेपालको संविधानले अवलम्बन गरेका नविन विशेषताहरू प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७४/९/२६ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सार्वजनिक नीतिको कार्यान्वयनको स्तरले राज्यको सफलता र प्रभावकारितालाई प्रतिबिम्बित गर्दछ भन्ने तथ्य प्रति आफ्नो धारणा राख्नुहोस् । ५

२. नेपालको संविधानले राज्यका तिन अंगका विचमा शक्ति सन्तुलन र नियन्त्रणको लागि के कस्तो व्यवस्था गरेको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. पदसोपानमा विभिन्न तहमा रहने नेतृत्वको सीप र दक्षता निजको जिम्मेवारी र भूमिका अनुसार फरक हुन्छ भन्ने मान्यता प्रति आफ्नो तर्कसंगत धारणा राख्नुहोस् । ५
४. सार्वजनिक उत्तरदायित्वको परिचय दिंदै नेपालमा सार्वजनिक उत्तरदायित्व प्रवर्द्धनका लागि गरिएका प्रयासहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. सहभागितामूलक व्यवस्थापन (Participative Management) का लागि समूहकार्य (Team Work) को महत्व दर्शाउनुहोस् गर्नुहोस् । ५
६. वार्तालाई प्रभावकारी बनाउन के कस्ता पूर्व तयारी आवश्यक पर्दछ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
७. नेपालको आर्थिक र सामाजिक विकासमा गैर सरकारी संस्थाहरूको भूमिकालाई उद्देश्यमूलक बनाउन के कस्ता पक्षमा सुधार गर्नुपर्ने ठान्नु हुन्छ ? लेख्नुहोस् । ५
८. नेपालको सन्दर्भमा सुशासन प्रवर्धनमा व्यहोरिएका चुनौतिहरू पहिचान गर्नुहोस् । ५
९. समावेशीकरणको नीतिलाई अवलम्बन गर्न भएका नीतिगत प्रयासहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालको संविधानले दलित तथा अल्पसंख्यकको अधिकार संरक्षणका लागि गरेका व्यवस्थाहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७४/९/२८ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालका सार्वजनिक नीतिहरूको प्रभावकारी कार्यान्वयनमा देखिएका प्रमुख चुनौतिहरू पहिचान गर्नुहोस् । ५
२. लोकतान्त्रिक मुलुकमा स्वतन्त्र र निष्पक्ष न्यायपालिकाको औचित्य र आवश्यकता किन पर्दछ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
३. सार्वजनिक व्यवस्थापनको अवधारणा उल्लेख गर्दै सार्वजनिक प्रशासन र सार्वजनिक व्यवस्थापनका बीच रहेको आधारभूत भिन्नता पहिचान गर्नुहोस् । ५
४. संविधानले अन्तर सरकार वित्तिय हस्तान्तरणका सम्बन्धमा के कस्तो व्यवस्थाहरू गरेको छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५

५. समूह कार्यको क्षमता बढाउन के कस्ता पक्षमा ध्यान दिनु जरुरी हुन्छ ? लेख्नुहोस् । ५
६. निर्णय नगर्नु पनि निर्णय हो भन्ने गरिन्छ । कस्तो अवस्थामा यो भनाई लागू हुन्छ ? उदाहरण सहित पुष्टि गर्नुहोस् । ५
७. राज्यको भूमिकालाई प्रभावकारी बनाउन सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई व्यवस्थित गर्न संघीय राज्य व्यवस्थाले के कसरी योगदान पुर्याउछ ? टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
८. नेपाल जस्तो विकासोन्मुख मुलुकमा दिगो विकास को अवधारणाको सान्दर्भिकता प्रष्ट पार्नुहोस् । ५
९. लैंगिक सवालको एक प्रमुख चुनौती महिला हिंसाको वर्तमान अवस्थाको समिक्षा गर्दै महिला हिंसा नियन्त्रण गर्न गरिएका नीतिगत र संरचनागत व्यवस्था उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालको वहुल समाजमा कायम रहेको सामाजिक पुँजीलाई राष्ट्रिय एकता प्रवर्धनमा उपयोग गर्ने के कस्ता प्रशासनिक रणनीति अवलम्बन गर्न उपयुक्त होला ? ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७६/९/५ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. संसदीय व्यवस्थामा शक्ति पृथकीकरणको प्रयोगबारे सटिक टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
२. सार्वजनिक नीतिको प्रभावकारी कार्यान्वयनको लागि आवश्यक पूर्वशर्त हरुलाई स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
३. सार्वजनिक सेवा प्रवाहमा नयाँ प्रविधि (New Technology) ले ल्याएका चमत्कारको संक्षिप्त चर्चा गर्नुहोस् । ५
४. नेपाल सरकारको प्रतिनिधित्व गरेर वार्ता गर्ने वार्ता टोलीको सीप र क्षमतामा बारम्बार प्रश्न उठ्ने गरेको छ । त्यसको कारण पहिचान गरि त्यसमा सुधारको लागि आफ्नो सुझाव दिनुहोस् । ५
५. नेपालमा निर्णय प्रक्रियामा अन्यन्तै धेरै तहहरु संलग्न हुनुपर्ने भएकोले निर्णय ढिलो हुन्छ भन्ने गरिन्छ । छिटोछरितो निर्णय गर्न निर्णय प्रक्रियामा के कस्ता सुधारको खाँचो देख्नुहुन्छ ? लेख्नुहोस् । ५
६. नेपालको विकास प्रशासनका सवल पक्षहरुबारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
७. नयाँ सार्वजनिक शासन (New Public Governance) का मुख्य मुख्य विशेषताहरुको संक्षिप्तमा विवेचना गर्नुहोस् । ५

८. नेपालमा अवलम्बन गरिने गरिवी निवारणका कार्यक्रमहरूले दिगो नतिजा हासिल गर्न अपनाउनु पर्ने उपायहरू बारे सुझाव दिनुहोस् । ५
९. आरक्षण र सकारात्मक विभेदका फरक देखाउँदै नेपालको निजामती सेवामा महिला आरक्षणको प्रभाव उल्लेख गर्नुहोस् । ५
१०. संस्कृतिक विविधता व्यवस्थापन भनेको के हो र विविधता व्यवस्थापनको लागि नेपाल सरकारले गरेको प्रयासहरू के के हुन् ? छोटकरी उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७६/९/७ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. सार्वजनिक नीति भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ? नेपालमा सार्वजनिक नीतिको विश्लेषण कसरीहुने गर्छ ?५
२. सार्वजनिक उत्तरदायित्व निर्वाह गर्नुपर्ने सार्वजनिक पदाधिकारीलाई के कस्तो मार्ग दर्शन दिन चाहनुहुन्छ ? छोटकरीमा गर्नुहोस् । ५
३. निजामती कर्मचारीबाट जनतालाई पुर्याउने सेवा प्रभावकारी हुन् नसकेका गुनासो सुनिन्छ यसका कारणहरू पत्ता लागे सेवा प्रभावकारी बनाउने उपायहरू सुझाउनुहोस् ।५
४. निर्णय प्रक्रिया(Decision Making Process) मा सूचनाको आवश्यकता र महत्व उल्लेख गर्नुहोस् । ५
नेपालको निजामती सेवाको उच्च व्यवस्थापन तह (सहसचिव र सो भन्दा माथि)मा आसिन व्यक्ति निर्णय गर्न डराउनुको कारण के होला ? आफ्नो मत राख्नुहोस् । ५
५. टोलीगत (Team Work) को अवधारणा र फाइदा के हुन्? उत्तर लेख्नुहोस् । ५
६. दिगो बिकासको अवधारणा के हो ? दिगो बिकासका लागि विकास व्यवस्थापकले ध्यान दिनुपर्ने कुराहरू संक्षेपमा लेख्नुहोस् । ५
७. नेपालको आर्थिक सामाजिक विकासमा गैर सरकारी संस्थाले खेलेको भूमिकाको समिक्षा गर्दै आफ्नो थप भनाई हरु राख्नुहोस् । ५
८. लोकतन्त्र र समावेशीकरणमा के कस्तो अन्तरसम्बन्ध रहेको पाउनु हुन्छ ? उदाहरण सहित आफ्ना तर्कहरू पेश गर्नुहोस् । ५
९. आरक्षण र विविधता व्यवस्थापन (Diversity Management)मा मौलिक फरक के देख्नुहुन्छ ? विविधता व्यवस्थापनका आयामहरू (Dimensions) उल्लेख गर्नुहोस् । ५

१०. विविधता व्यवस्थापन (Diversity Management) भन्नाले के बुझिन्छ ? नेपालमा विविधता व्यवस्थापनका लागि गरिएका नीतिगत व्यवस्थाहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७६/९/९ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको संविधानले परिकल्पना गरेको नेपालको शासन व्यवस्थाको स्वरूप बारे संक्षिप्त परिचय दिनुहोस् । ५
२. सार्वजनिक नीति तर्जुमा गर्दा अवलम्बन गरिनुपर्ने आधारहरु के के हुन् ? नेपालको सन्दर्भमा स्पष्ट पार्नुहोस् । ५
३. व्यवस्थापिका, कार्यपालिका र न्यायपालिका बीचको अन्तरसम्बन्ध बारे छोटकरीमा विवेचना गर्नुहोस् । ५
४. जनतालाई दिनदिनै आवश्यक पर्ने के कस्ता सार्वजनिक सेवाहरु स्थानीय तहबाट प्रभावकारी रूपमा पुर्याउन सकिन्छ ? संक्षिप्त रूपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. बजेट प्रणालीलाई कार्य सम्पादनमा आवद्ध गरि नतिजामुखी बनाउन के गर्नुपर्ला ? संक्षिप्त रूपमा उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. नेपालमा बिकास प्रशासनका चुनौतिहरु के कस्ता रहेका छन् ? लेख्नुहोस् । ५
७. नेपालको निजामती सेवालाई बढी उत्प्रेरणा युक्त बनाउन के कस्ता उपायहरु अवलम्बन गर्नुपर्ला ? राय दिनुहोस् । ५
८. व्यवस्थापन परिक्षणको सैदान्तिक आधारहरु र हाम्रो परिवेशमा तिनको सान्दर्भिकता बारे प्रकाश पार्नुहोस् । ५
९. सुशासन भन्नाले के बुझ्नुहुन्छ ? प्रभावकारी सुशासनका लागि के गर्नुपर्ला ? सुझाव दिनुहोस् । ५
१०. विश्वव्यापीकरणको विश्वव्यापी लहरबाट फाइदा लिनको लागि नेपालको अवलम्बन गर्नुपर्ने बाह्य क्षेत्र सम्बन्धि नीतिबारे सुझाव दिनुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७६/९/११ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको संविधानले सरकारका प्रमुख तिन अंगहरू बीच नियन्त्रण र सन्तुलन कायम गर्न गरेका मुख्य मुख्य व्यवस्थाहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. मुलुक संघीय प्रणालीमा रूपान्तरण भएपछि स्थानीय तहले जनतालाई पुर्याउने सेवामा अनुभूत गरिएको प्रभावकारिता उल्लेख गर्नुहोस् । के यसले जनतालाई पुर्याउने सेवाको लागत घटेको पाउनुभएको छ ?
३. पारदर्शिताका Push/Pull मोडेलको चर्चा गर्नुहोस् । ५
४. संगठनले लक्षित उपलब्धि हासिल गर्न यसमा रहेका जनशक्ति लाई निरन्तर रुपमा काम प्रति अभिप्रेरित गराई राख्नु पर्दछ । यस सन्दर्भमा अब्राहम मास्लोको उत्प्रेरणा समबन्धी सिद्धान्तको प्रयोग गर्न कति उपयोगी होला ? ५
५. निर्णय गर्नु भनेको समस्या समाधान गर्नु हो भन्ने कथनलाई पुष्टि गर्दै समय, लागत र गुणस्तरका दृष्टिले सार्वजनिक प्रशासनमा निर्णय प्रक्रियालाई गुणस्तरयुक्त बनाउन गर्नुपर्ने सुधारहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
६. निजि क्षेत्र बिकासको इन्जिन हो, सरकार चालक हो र शिक्षा यसको इन्धन हो, यस भनाईमा टिप्पणी गर्नुहोस् । ५
७. नेपालको दिगो बिकासका लक्ष्य प्राप्तिमा देखिएका चुनौतिहरू उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. संघियता Vs विकेन्द्रीकरणमा समसामयिक सटिक टिप्पणी लेख्नुहोस् । ५
९. आरक्षण र विविधता व्यवस्थापन (Diversity Management)मा मौलिक फरक के देख्नुहुन्छ ? विविधता व्यवस्थापनका आयामहरू (Dimensions) उल्लेख गर्दै हाम्रो जस्तो विविधता युक्त मुलुकमा आरक्षण र सकारात्मक विभेद नीतिको प्रयोग कसरी गर्नु पर्दछ ? छोटो उत्तर लेख्नुहोस् । ५
१०. नेपाली महिलाहरूको उत्थानका लागि के कस्ता थप प्रयासहरू गर्न आवश्यक देख्नुहुन्छ ? सुझाव दिनुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७६/९/१५ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको संविधानले बिगतका भन्दा के कस्ता फरक विशेषताहरु लाई आत्मसात गरेको छ ? बुँदागत रुपमा लेख्नुहोस् । ५
२. निजामती सेवामा पारदर्शिता अभिवृद्धि गर्न गरिनुपर्ने प्रयासहरूको विवेचना गर्नुहोस् । ५
३. नेपालको सार्वजनिक प्रशासन जनमुखी हुन् नसकेको सम्बन्धमा आफ्नो विचार राख्दै त्यसमा देखिएका मूलभूत समस्याहरूको पहिचान गर्नुहोस् । ५
४. व्यवस्थापन सूचना प्रणाली (Management Information System) को महत्वका बारेमा स्पष्ट पार्दै प्रणाली बिकासका चरणहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. बार्ता पूर्वका तयारीका बारेमा उल्लेख गर्दै यसको लागि आवश्यक पर्ने महत्वपूर्ण सीपहरूका बारेमा प्रकाश पार्नुहोस् । ५
६. नेपालमा आयोजनाहरूको नतिजामूलक अनुगमन पद्धतिको छोटो चर्चा गर्नुहोस् । ५
७. विश्वव्यापीकरण (Globalization) को अवधारणा बारे उल्लेख गर्दै विकासशील र विकासोन्मुख देशहरूका लागि यसको उपादेयता सम्बन्धमा छोटकरीमा भनाई प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
८. शक्तिको केन्द्रीकरण गर्ने प्रवृत्तिलाई देशले अपनाएको संघीय प्रणालीले कसरी सुधार गर्न सक्दछ ?लेख्नुहोस् ।
९. सकारात्मक विभेदको सकारात्मक र नकारात्मक पक्षको विवेचना गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा प्रचलित छाउपडी प्रथा बारे चर्चा गर्दै यो प्रथा काँ गर्न चालिएका कदमहरूको संक्षिप्त समिक्षा गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७८/४/२८ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरूको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको संबिधानमा व्यवस्था भए बमोजिमको संबैधानिक परिषद्को काम, कर्तव्य र अधिकारलाई प्रभावकारी रुपमा कार्यान्वयन गर्न परिषदले के कस्तो प्रणाली अवलम्बन गर्न उपयुक्त हुन्छ? सुझाव प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५

२. विकास योजना कार्यान्वयनलाई प्रभावकारी बनाउन बजेट तर्जुमा प्रक्रियाले के कस्तो प्रभाव पार्न सक्छ ? छोटकरीमा समिक्षा गर्नुहोस् ।
३. सार्वजनिक सेवा प्रवाहलाई उपयुक्तताका आधारमा जनताको सबैभन्दा नजिकको विन्दुबाट दिइनु सबैभन्दा राम्रो मानिन्छ । त्यसका खास कारणहरु के होलान ? सबै भन्दा निकटबाट सेवा प्रवाह गर्दा ख्याल गर्नुपर्ने कुराहरु के के हुन् ? ५
४. नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा निर्णय प्रक्रियाबाट टाढा रहने, जोखिम नलिने, अस्पष्ट र दोहोरो अर्थ लाग्ने निर्णय गर्ने प्रवृत्ति मौलाएको छ भन्ने भनेको सार्थकता पुष्टि गर्नुहोस् । ५
५. कुशल वर्तकामा हुनुपर्ने गुणहरु के के हुन् ? उदाहरण सहित प्रकाश पार्नुहोस् । ५
६. बिकासमा जनसहभागिताको आवश्यकता र महत्व किन पर्दछ ? विवेचना गर्नुहोस् । ५
७. पन्ध्रौं पन्चबर्षिय योजनाले अगाडी बढाएका रुपान्तरण कारी आयोजना (Gamechanger Projects) हरु कार्यान्वयनमा के कस्ता चुनौतिहरु छन् ? समिक्षा गर्नुहोस् । ५
८. खुला र उदारवादी अर्थ व्यवस्थाको अवलम्बन पश्चात नेपालको आर्थिक विकासले अपेक्षित नतिजा दिन नसक्नुको कारण के हो ? विवेचना गर्नुहोस् । ५
९. समावेशीकरणर योग्यता प्रणालीबिच उपयुक्त सन्तुलन कायम गर्न आरक्षण र सकारात्मक विभेद सम्बन्धि विद्यमान नीतिगत व्यवस्थामा के कस्तो सुधारको आवश्यकता देख्नुहुन्छ ? खुलाउनुहोस् । ५
१०. सामाजिक सद्भाव, सहिष्णुता र समाजिक सांस्कृतिक ऐक्यबधतालाई प्रवर्धन गर्न अवलम्बन गर्नुपर्ने उपायहरु बारेमा चर्चा गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राबिधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७८/९/१२ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. कार्यपालिका तथा न्यायपालिका बीच के कस्तो अन्तरसम्बन्ध रहेको छ ? नेपालको संबिधानमा भएका व्यवस्थाहरुका आधारमा स्पष्ट गर्नुहोस् । ५
२. नेपालको संबिधानमा संघ, प्रदेश र स्थानीय तह बीच आर्थिक स्रोत बाँडफाड गर्न गरिएको संबैधानिक व्यवस्था बारेमा उल्लेख गर्नुहोस् । साथै संबिधानमा गरिएको उक्त व्यवस्थाको कार्यान्वयन पक्षमा देखिएको समस्या र समाधानका उपायहरुबारे सुझाव पेश गर्नुहोस् । ५

३. निजामती सेवामा राष्ट्र सेवकले आफ्नो काम कारवाहीमा पारदर्शिता कायम गर्न के कस्तो भूमिका निर्वाह गर्नु पर्दछ ? पारदर्शिताले सेवा प्रवाहमा के कस्तो सकारात्मक प्रभाव पर्दछ ? लेख्नुहोस् । ५
४. व्यवस्थापनका प्रमुख कार्यहरु औल्याई कुसल व्यवस्थापकमा हुनुपर्ने गुणहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
५. नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा निर्णय प्रक्रियालाई छिटो, छरितो र प्रभावकारी तुल्याउन के गर्नुपर्ला ? आफ्नो धाराणा प्रस्तुत गर्नुहोस् । ५
६. वार्ता (Negotiation) को माध्यमबाट नै विवादको समाधान हुन्छ । बार्ताका सीपहरु बारेमा प्रकाश पार्नुहोस् । ५
७. मिश्रित अर्थतन्त्रको अवधारणा प्रष्ट पार्दै यसका विशेषताहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. नेपालको शहरी क्षेत्रमा बढ्दै गएको अव्यवस्थित बसाईसराई र शहरीकरणले पार्ने नकारात्मक प्रभावहरु उल्लेख गर्नुहोस् । साथै अव्यवस्थित बसाईसराईलाई सन्तुलनमा ल्याउन गर्नुपर्ने उपायहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. नेपालको सार्वजनिक प्रशासनमा आरक्षण र सकारात्मक विभेद सम्बन्धि व्यवस्था बाट परेको प्रभावबारे छोटकरीमा चर्चा गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा दलित बर्ग उत्थानका लागि हाल सम्म गरिएका प्रयासहरु बारे विवेचना गर्नुहोस् । ५

राजपत्रांकित प्रथम श्रेणी, सहसचिव वा सो सरह प्राविधिक पदको प्रतियोगितात्मक लिखित परिक्षा

२०७८/१०/६ गते

समय :- १ घण्टा ३० मिनेट

पूर्णांक :- ५०

पत्र :- प्रथम

बिषय :- खण्ड (क) प्रशासन र विकास

निम्न प्रश्नहरुको उत्तर लेख्नुहोस् ।

१. नेपालको संबिधानमा राज्यशक्ति बाँडफाडका सम्बन्धमा गरिएको उल्लेख गर्नुहोस् । ५
२. नेपालको आर्थिक प्रशासनमा बजेट कार्यान्वयन प्रभावकारी र समयमा नै हुन् नसक्नुका प्रमुख समस्याहरु के के हुन् ? साथै समस्या समाधानको लागि कार्यान्वयन योग्य सुझाव पेश गर्नुहोस् ।
३. सार्वजनिक उत्तरदायित्वको अवधारणा स्पष्ट पार्दै सुशासन (व्यवस्थापन र संचालन) ऐन २०६४ ले निजामती सेवाको नेतृत्व तहलाई जवाफदेही तुल्याउन गरेका प्रमुख व्यवस्थाहरु उल्लेख गर्नुहोस् ? ५
४. आवश्यकताले कर्मचारीलाई उत्प्रेरित गर्छ भन्ने आवश्यकता शृंखला सिद्धान्तको अवधारणा लाई उदाहरण सहित पुष्टि गर्नुहोस् । ५

५. संगठनको उद्देश्य, लक्ष्य र कार्यक्रममा प्रभावकारिता अभिवृद्धि गर्न सहभागितामूलक व्यवस्थापनले के कस्तो सकारात्मक प्रभाव पार्दछ ? लेख्नुहोस् । ५
६. नेपालले अङ्गीकार गरेको मिश्रित अर्थतन्त्रका विशेषताहरु उल्लेख गर्नुहोस् । नेपालको आर्थिक विकासमा यसले कस्तो प्रभाव पारेको छ ?
७. सन् १९९० को दशकबाट विश्वमा अभियानको रुपमा अघि बढेको निजीकरण प्रक्रियाबाट नेपालले के कस्तो लाभ लिन सक्यो ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५
८. नेपालको सन्दर्भमा बसाई सराईले बिकासमा पर्ने प्रभावहरु उल्लेख गर्नुहोस् । ५
९. विधिको शासन र लोकतन्त्र बीचको अन्तरसम्बन्ध बारे चर्चा गर्नुहोस् । ५
१०. नेपालमा महिला सशक्तिकरणको लागि गरिएका प्रयासहरु बारे प्रकाश पार्नुहोस् । साथै महिलाहरुको उत्थानको लागि कुन कुन क्षेत्रमा सरकारले बढी ध्यान दिनुपर्ने देख्नुहुन्छ ? उल्लेख गर्नुहोस् । ५